

Slovenski ČEBELAR

letnik CXXI • 3/2019

V marcu izide
Monografija
o organiziranem
slovenskem čebelarstvu

- Čebelji vid z uporabnega vidika
- Varovanje čebelnjakov pred medvedi
- Kako čebelariti brez ostankov kumafosa v panju
- Objava treh javnih razpisov za čebelarje

APISLOVENIJA 2019

42. dnevi čebelarstva v Celju

Celjski sejem, 16. in 17. marec 2019

Letos ne zamudite največjega, že 42., srečanja čebelarjev. Poleg mednarodne prodajne razstave čebelarске opreme in pripomočkov z **več kot 75 razstavljavci** vas vabimo, da se udeležite strokovnih predavanj.

PROGRAM:

SOBOTA, 16. 3. 2019

9.00–18.00: Prodajna razstava (sejemski dvorani D in E).

9.00–10.00: *Dobra naložba v prihodnost – sheme višjih kakovosti medu* – film (Modra dvorana).

10.00–10.30: Odprtje 42. ApiSlovenije z nagovorom nove ministrice za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. Aleksandre Pivec (Modra dvorana).

10.30–14.00: OSREDNJA STROKOVNA TEMA: LE ODGOVOREN ČEBELAR JE LAHKO USPEŠEN ČEBELAR:

mag. Vida Lešnik, Mateja Ratiznojnik, VF NVI – Spremljanje napadenosti čebeljih družin z varojami (*Varroa destructor*) v Sloveniji;

Aleš Peček – Nadzor čebelarja nad varojami skozi celo leto;

Franko Dolgan – Obvladovanje varoj na ekološki način;

Suzana Skerbiš, Lucija Žvokelj, VF NVI – Prepoznavanje in zatiranje hude gnilobe čebelje zalege;

prof. dr. Aleš Gregorc, UM, Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede – Sanacija hude gnilobe čebelje zalege v tujini;

Brane Borštnik – Primer dobre organiziranosti pri sanaciji hude gnilobe čebelje zalege;

Boštjan Noč, ČZS – Huda gniloba čebelje zalege lahko doleti vsakega čebelarja.

Vprašanja predavateljem na predstavljene teme.

NEDELJA, 17. 3. 2019

9.00–18.00: Prodajna razstava (sejemski dvorani D in E).

9.00–9.45: *Dobra naložba v prihodnost – sheme višjih kakovosti medu* – film (Modra dvorana).

9.45–10.00: Razglasitev zmagovalcev mednarodnega natečaja čebelarске fotografije 2019.

10.00–14.00: OSREDNJA STROKOVNA TEMA: DOBRA ČEBELARSKA PRAKSA IN NJENE PASTI:

Bojan Pavlin – Pomen sodelovanja na senzoričnih ocenjevanjih medu, lov na priznanja ali še kaj več?;

Aleš Bozovičar, ČZS, JSSČ – Različni načini krmljenja čebel in preprečevanje ropa;

Karl Vogrinčič – Apiturizem in apiterapija, dobra naložba za čebelarja;

Nika Jere – Medene pijače, dodana vrednost čebeljih izdelkov;

Vlado Pušnik – Izzivi pri pridobivanju čebeljega strupa;

Nejc Juvan – Kako na Koroškem rešujemo problematiko čebel križancev;

mag. Aleš Rodman – Pomen rezervnih družin;

Stanislav Knežič – AŽ- in LR-panj, prednosti in slabosti?.

Zoran Kmetič – Prehod s konvencionalnega čebelarjenja na čebelarjenje brez sintetičnih akaricidov in odstranitve le-teh iz čebelarstva;

NE POZABITE!

ČEBELARJEVI DRUŽINSKI ČLANI boste lahko prisluhnili splošnim predavanjem:

V SOBOTO, 16. 3. 2019:

ob 13. uri, osrednji prostor sejma FLORA:

 Mojca Rehar Klančič – Ureditev okolice čebelnjaka in izbor ustreznih medovitih, zelnatih trajnic;

ob 15. uri, osrednji prostor sejma ALTERMED:

 Vlado Pušnik – Uporaba čebeljih pridelkov v zdravilne in kozmetične namene;

 KROŽKARJI, MENTORJI, STARŠI – udeležite se čebelarских ustvarjalnih delavnic (dvorana E).

PRIVOŠČITE SI KAVO IN ČAJ S SLOVENSKIM MEDOM

Obiščite Festival kave z največjo kavarno v Sloveniji (dvorana C). Okus kave in čaja bo tokrat še polnejši, saj bo kot sladilo za kavo ali čaj ponujen **med slovenskega porekla**, ogledali pa si boste lahko tudi **napihljiv čebelnjak**.

Veselim se srečanja z vami!

42. APISLOVENIJA

CELJSKI SEJEM, 16. IN 17. MAREC 2019

UGODNI NAKUPI ČEBELARSKE OPREME,
NOVOSTI, INFORMACIJE

Api
SLOVENIJA

WWW.CE-SEJEM.SI
WWW.CZS.SI

Z isto vstopnico še na sejem FLORA, ALTERMED, FESTIVAL KAVE SLOVENIJA, POROKA, KULINART

V Sloveniji pijemo kavo in čaj z medom

V okviru svojih dejavnosti ČZS poudarja uporabo in pomen čebeljih pridelkov in izdelkov, ki jih porabniki vedno bolj cenijo. Zaradi vse hitrejšega in stresnega načina sodobnega življenja so primerna hrana za ljudi. Eden od načinov uporabe je lahko tudi, da sladkor v prehrani nadomestimo z bolj zdravim medom.

Ste že razmišljali, da bi tudi kavi in čaju namesto sladkorja dodali med? Zakaj ne bi vsakodnevne navade pitja kave in čaja spremenili in sladkor zamenjali z odličnim medom slovenskih čebelarjev? Uživanje medu namesto sladkorja priporoča tudi zdravnik primarij Peter Kapš. V belem sladkorju je namreč samo disaharid saharoza, v medu pa je poleg sladkorjev še več kot tisoč drugih snovi, skoraj vse, kar potrebuje človeško telo, zato ima med posebne lastnosti, ne le sladkosti. Z medom ne bomo kave samo osladili, temveč bo kava dobila tudi posebno aromo. Če ne želimo spremeniti arome kave, potem ji dodamo akacijev ali cvetlični med, če pa želimo bolj svojstveno aromo, pa lahko kavi dodamo tudi kostanjev ali gozdni med.

»Pijmo kavo in čaj z medom« je projekt ČZS, JSSČ, ki bo uradno predstavljen na največjem strokovnem čebelarškem dogodku, sejmu ApiSlovenija. Ta bo potekal sočasno s Festivalom kave, ki pa se bo začel že dan poprej (15. marca 2019). Festival kave bo potekal v dvorani C, ki se bo letos prelevila v Kavno mesto, v katerem boste lahko obiskali **največjo kavarno v Sloveniji**. Številni ponudniki kave bodo

tokrat prvič kot sladilo ponudili tudi med. Osmni okusi kave bodo letos tako še polnejši. Da bo vaša izkušnja ob uživanju kave še pristnejša, si boste lahko v isti dvorani ogledali napihljiv čebelnjak. Partnerja v projektu »Pijmo kavo in čaj z medom« na Celjskem sejmu sta tudi **Medex** in **Celjski sejem**.

Petek, 15. 3. 2019, bo ob 11. uri na Festivalu kave (dvorana C) predstavitev projekta »Pijmo kavo in čaj z medom«. Na predstavitvi bodo sodelovali: predstavniki ČZS, Medexa, Celjskega sejma in Boštjan Romih, ki je ljubitelj kave in medu.

Nataša Klemenčič Štrukelj, svetovalka JSSČ

Foto: arhiv Celjskega sejma

Čebelarska zveza Slovenije tudi s svojo stojnico na Celjskem sejmu

ČZS bo tudi letos s svojo stojnico na Celjskem sejmu. Na sejmu si lahko zagotovite **10-% sejmski popust** na ves nabor artiklov, ki jih ima ČZS v prodaji. Na sejmu bo možno kupiti čebelarstvo literaturo in oblačila za prosti čas. Če se

odločite za večji količinski nakup, pa nam to javite v tajništvo, da pripravimo blago že vnaprej.

Tajništvo ČZS

KAZALO

OBVESTILA ČZS	65
UVODNIK	
Janez Prešern.....	67
IZ ZNANOSTI IN PRAKSE	
Janez Prešern, Gregor Belušič in Andrej Meglič: Čebelji vid z uporabnega vidika.....	68
Tomaž Berce: Varovanje čebeljakov pred medvedi.....	70
Vlado Auguštin: Kumafos v panju – kako čebelariti brez njegovih ostankov.....	73
Simon Golob: Pomen vode v čebelji družini.....	75
Franc Šivic: Novice iz sveta.....	76
DELO ČEBELARJA	
dr. Peter Kozmus: Čebelarjeva opravila v marcu.....	76
IZ ČEBELARSKIH DRUŠTEV	78
dr. Andrej Gogala: Pritlikava vitka čebela (<i>Lasioglossum politum</i>).....	78
OBVESTILA ČZS	82
OGLASI	90
V SPOMIN	96

INDEX

ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA	65
EDITORIAL	
Janez Prešern.....	67
FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK	
Janez Prešern, Gregor Belušič and Andrej Meglič: Bee sight from a useful point of view.....	68
Tomaž Berce: The protection of apiaries against bears.....	70
Vlado Auguštin: Coumafos in a beehive – how to keep bees without its residues.....	73
Simon Golob: The importance of water in a honeybee colony.....	75
Franc Šivic: World news.....	76
BEEKEEPER'S WORK	
Peter Kozmus, DSc: Beekeeper's tasks in March.....	76
FROM BEEKEEPERS' ASSOCIATIONS	78
Andrej Gogala, DSc: Lean Midget Bee (<i>Lasioglossum politum</i>).....	78
ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA	82
ADS	90
IN MEMORIAM	96

PODATKI ZA STIK ČEBELARSKO ZVEZO SLOVENIJE:

Predsednik ČZS: Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si
Vodja služb ČZS: Lidija Senič, vodja služb ČZS: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si
Priznana rejska organizacija: Peter Kozmus, strokovni vodja PRO: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si
Opazovalno-napovedovalna služba: Aleš Bozovičar, vodja ONS: 01/729 61 31, 041/644 217, ales.bozovicar@czs.si, avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20, https://ecelebar.czs.si/aler/Login?returnUrl=
Svetovalci specialisti za tehnologijo čebelarjenja:
 Vlado Auguštin: 01/729 61 24, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si
 Simon Golob: 01/729 61 12, 030/604 015, simon.golob@czs.si
Svetovalci specialisti za ekonomiko
 Tanja Magdič: 01/729 61 04, 040/436 513, tanja.magdic@czs.si
 Nataša Klemenčič Štrukelj: 01/729 61 24, 040/436 518, natasa.klemencic.strukelj@czs.si
Svetovalci specialisti za zagotavljanje varne hrane
 Andreja Kandolf Borovšak: 01/729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si
 Nataša Lilek: 01/729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si
 Tomaž Samec: 01/729 61 18, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si
Uredništvo: Marko Borko, vodja izobraževanja in usposabljanja: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskecelebar.php

Glasiloslovenskičebelarje ustanovilo Slovensko čebelarstvo društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarstvo zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Vpisano je v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, pod zaporedno številko 585.

Tel.: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si

Transakcijski račun ČZS: SI56 0318 6100 2214 727, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Uredniški odbor

Marko Borko, Brane Borštnik, Stanislav Drev, Vladimir Fajdiga, Mira Jenko Rogelj, Janez Gregori, Andreja Kandolf Borovšak, Borut Preinfalk

Urednik

Marko Borko

Uredništvo

01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskecelebar.php

Lektorica

Mojca Pipan

Oddaja prispevkov

Članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu. Avtorjem priporočamo, da v člankih uporabljajo strokovno izražje v skladu s čebelarstvom terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi in osmrtnice

Cela stran: 870 € (zunanja stran ovitka), 680 € (notranjost, živi rob), 495 € (notranjost), pol strani: 435 € (zunanja stran ovitka), 345 € (notranjost, živi rob), 250 € (notranjost), tretjina strani: 165 €, četrtina strani: 120 €, petina strani: 85 €, desetina strani: 35 €. Oblikovanje reklamnega oglasa: cela stran in polovica strani 50 €, tretjina, četrtina, petina, desetina 40 €. Popravki reklamnega oglasa: 1–10 popravkov 2 €, 11 ali več popravkov 5 €. Popust pri ceni za 4- do 6-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 7- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani ČZS lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,25 €. Splošni oglasi po 0,25 € za besedo, enako velja tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Vse cene so brez DDV.

Priprava za tisk in tisk: Medium, d. o. o., Žirovnica 60c, 4274 Žirovnica. Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi). Naklada: 8000, Tiskano: 25. 2. 2019.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Fotografija na naslovnici: Da živahnega dogajanja pred žreli panjev le ne bi zmotila pozeba. Nominacija na mednarodnem natečaju čebelarstva fotografije Čebelarstvo zveza Slovenije 2018.

Foto: Nejc Juvan

Mednarodna barvna koda za označevanje čebeljih matic

2015 2016 2017 2018 2019

Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Barbara Dimc, tajnik: 01/729 61 02, 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Ines Zajc Žunič, poslovna sekretarka: 041/337 854, ines.zunic@czs.si, Zlatica Kovačević, administrativna delavka: 01/729 61 24, 030/604 009, zlatica.kovacevic@czs.si
Čebelarstvo knjižnica Janeza Goličnika (vsak prvi delovni dan v mesecu med 15. in 18. uro): 01/729 61 11, ceblarskajniznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php
Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si
Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php
Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php
Uradne ure JSSC:
 • Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica (v Čebelarstvu centru Slovenije): ponedeljek od 10.00 do 14.00, četrtek od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
 • Mestni trg 4, 8330 Metlika: ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
 • Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce (v Čebelarstvu razvojno-izobraževalnem centru): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
 • Dobrna 1a, 3204 Dobrna (v Kulturnem domu Dobrna): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
 • Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota (na sedežu Kmetijskego gozdarskega zavoda Murska Sobota): ponedeljek od 10.00 do 14.00.
 • Streliška ulica 150, 2000 Maribor (v Čebelarstvu centru Maribor): petek od 8.00 do 10.00.

Spoštovana čebelarka, cenjeni čebelar!

Začel bom novoletno: leto 2018 je bilo za slovensko in svetovno čebelarstvo zelo pomembno. Dobili smo svetovni dan čebel, za katerega še vedno dobivamo priznanja in čestitke. Ne mine konferenca ali sestanek, da ta pomembni zunanjepolitični dosežek ne bi bil omenjen.

Neodvisno od odrskih luči v Združenih narodih pa se je v čebelarstvu znanosti v lanskem letu zgodil pomemben premik: dr. Samuel Ramsey je predstavil prvi pomemben napredek v študiju biologije varoj v zadnjih 40 letih. Njegovo delo je dalo dve izredno pomembni odkritji: prvo je dejstvo, da se varoja prehranjuje z maščobnim telesom čebele in ne s hemolimfo. Drugo odkritje pa je izrednega praktičnega pomena za vse čebelarje: večina varoj (99 %) parazitira čebele na trebušni in ne na hrbtne strani. Tu parazitira le 1 % varoj! Posledice te ugotovitve morajo biti jasne ob vsakem pregledu čebel na satju!

Naj s tem usmerim pozornost na znanost, ki se ukvarja s čebelami in čebelarstvom. Znanost politika rada deli na bazično znanost in aplikativno znanost. Ta delitev se pogosto prevede na »neuporabno« in »uporabno« znanost. Če pogledamo ugotovitev dr. Ramseyja, način prehranjevanja varoje res nima praktičnih posledic na čebelarjenje in jo kategoriziramo kot neuporabno. Položaj varoje na čebeli pa ima izredno aplikativen značaj. Pa je prva ugotovitev res neuporabna? Maščobno telo čebele ima pomembne funkcije, med drugim shranjevanje energije in razstrupljanje, sodeluje pa tudi pri imunskem odzivu. Če naredim zelo grobo primerjavo: naloge maščobnega telesa so podobne nalogam, ki jih pri vretenčarjih opravljajo jetra. Strinjamo se, da ima poškodba tako pomembnega organa na začetku življenja resne posledice v nadaljnjem življenju. S tem pa smo dobili možno (poudarjam – možno) razlago za marsikateri pojav, ki ga čebelarji opazijo pri napadenosti družine z varojami: od padca odpornosti družine do telesne (ne) razvitosti posameznih delavk in trotov. Kam bi nas lahko še peljalo to odkritje? Ta raziskava je dala novo odskočno desko za iskanje učinkovin za zatiranje varoj: sedaj vemo, v kateri organ moramo te učinkovine dostaviti, da pridejo do varoj. To pa že ima uporabno vrednost. Seveda ni rečeno, da bodo farmacevtski koncerni to informacijo posvojili in razvili kaj novega – konec koncev se vrtimo znotraj nabora istih učinkovin že vrsto let. Raziskovalci pa smo te informacije zelo veseli, saj nam daje nove iztočnice.

Pa pri nas? Bi lahko naša, slovenska znanost prišla do zaključkov podobne pomembnosti? Lahko, vendar ... ta presneti »vendar« vedno kvari razpoloženje. V Sloveniji imamo nekaj raziskovalnih institucij, ki so tako ali drugače povezane s čebelami in čebelarstvom. Nekatere, recimo

VF NVI, Biotehniško fakulteto UL in NIB, poznate. Na novo imamo čebeloslovje tudi na FKBU v Mariboru. Na teh in drugih institucijah pa so tudi čebelarji publikirali manj poznane raziskovalne skupine, katerih delo se dotika čebel in čebelarstva. Skupaj se trudimo za nova odkritja, hkrati pa poskušamo svoje znanje – in znanje drugih – deliti tudi z vami. In kje pride na vrsto ta preklicani »vendar«? Jasno, pri denarju. Raziskave v Sloveniji niso »pavšalno« financirane. To pomeni, da smo bolj ali manj vsi raziskovalci vezani na neka projektna sredstva, ta pa so, žal, podeljena z malo žličko ter so namensko omejena. Za raziskovalno skupino na področju naravoslovja in tehnike niso dovolj tajnica in fikus ter pogodbeno najeto ime od kod drugod. Oprema biološkega laboratorija gre v desetisoče evrov, še preden začnemo razmišljati o posebnih aparaturoh, ki jih potrebujemo. Skratka, če hočemo naprej, moramo v to investirati. Slovensko čebelarstvo je s Slovensko čebelarstvo akademijo dobilo »zunanje ministrstvo« oz. izvozno podjetje, katerega misija je izvoz znanja. Mi, ki smo v »proizvodnji«, pa si želimo, da bi bil znaten del spoznanj, ki so podlaga za tako znanje, domačega porekla. Osebno menim, da je odličnost v čebelarstvu ravno to: znanje domačega porekla. Bi lahko postali neto izvozniki čebelarstva? Bo ostalo le pri lučeh odra Združenih narodov? Ali bomo izkoristili trenutek ali pa se bomo šli urbanizem po receptu kneza Potemkina?

V tej in naslednjih številkah *Slovenskega čebelarja* bomo sodelavci Kmetijskega inštituta Slovenije s kolegi z drugih institucij predstavili nekaj utrinkov svojega dela. Začeli bomo z izbranimi uporabnimi zanimivostmi s področja vida čebel. Nadalje bomo obravnavali prehranske dodatke ter razložili uporabnost akustike v panju. V drugi polovici sezone bomo govorili o vzreji, njenih različnih konceptih ter aktualni problematiki. Trudili smo se, da bi naši prispevki odražali tudi uporabno vrednost, zato bomo povratnih informacij veseli.

Upam, da bo leto 2019 medeno. Vi, cenjene bralke in bralci, pa se le pozanimajte, kako se pravilno izvaja sladkorni test. Saj veste, 99 % varoj parazitira na trebušni strani čebel. Kolegi veterinarji in terenski svetovalci bodo pravi naslov.

Janez Prešern, vodja skupine za čebelarstvo na Kmetijskem inštitutu Slovenije

Čebelji vid z uporabnega vidika

Janez Prešern*, Gregor Belušič in Andrej Meglič**

* Kmetijski inštitut Slovenije, Oddelek za živilnoredjo, Čebelarstvo, in ** Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani
janez.presern@kis.si

Verjetno ni človeka, ki ne povezuje čebel z barvnimi površinami pri vходу v panj, ne glede na to, ali je ta oseba čebelar ali ne. Barvne vzorce čebelnjakov povezujemo s prepoznavo in lociranjem vhoda v domači panj. Vendar kljub temu, da so bile prve panjske končnice z vzorci zabeležene pred nekaj stoletji, vzorci vsaj sprva niso bili namenjeni čebelam, temveč ljudem. Resnih študij orientacije in prepoznave barv se je lotil šele Karl von Frisch, ki ga čebelarska javnost gotovo najbolje pozna po opisu čebeljih plesov. Leta 1914 je izdal priporočilo, da naj bi se pri barvanju panjev oz. vhodov v panj uporabljale zlasti bela, modra, rumena in črna barva. Danes vemo, da je taka izbira barv nepravilna. Zakaj? Pa si pogledjmo, kako in kaj čebele pravzaprav vidijo.

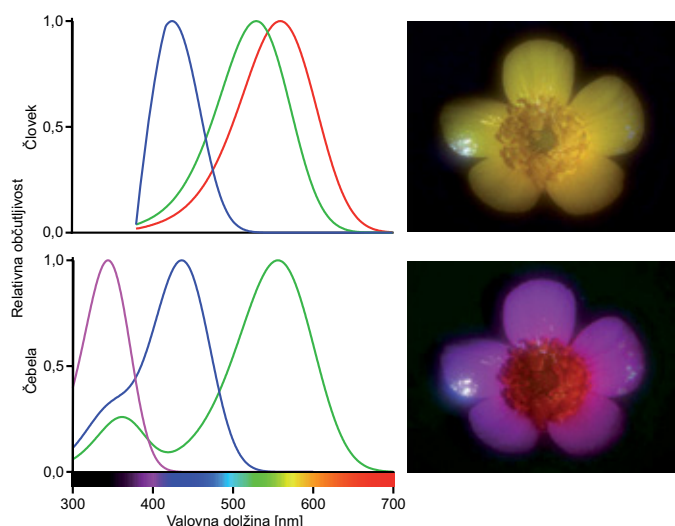
Začnimo z očmi. Čebela ima pet oči: tri enostavna temenska očesca, ki ne tvorijo kakovostne slike, ter dve sestavljeni očesi, ki sta namenjeni gledanju v prostoru. Če ti očesi pogledamo z močno lupo, vidimo, da ju sestavljajo številna drobna očesca; vsako oko vsebuje okrog 5500 očesc, ki so ekvivalent pikselov oz. posameznih slikovnih točk pri kameri. Kot med sosednjimi očesci znaša 1–3°, kar pomeni, da je ločljivost čebeljega vida vsaj 50-krat nižja od ločljivosti človeškega vida. Vsako očesce sestavlja še osem podenot, svetločutnih celic. Šest izmed teh celic je občutljivih na enak način, na zelo širok razpon barv, z vrhom občutljivosti v zelenem. Dve izmed celic pa sta občutljivi na ozek razpon barv, ena na modro, druga na ultravijolično (UV). Ljudje pri barvnem gledanju zaznavamo tri osnovne barve: modro, zeleno in rdečo. Tudi čebelji vid temelji na treh osnovnih barvah – UV, modri in zeleni. Torej sega v nam nevidni, kratkovalovni del svetlobnega spektra, zato pa čebele ne ločujejo odtenkov rdeče barve – ta je zanje primerljiva s temno sivo ali črno (Slika 1). Testi barvnega vida čebel dokazujejo, da čebele dobro ločujejo med odtenki modre, zelene in rumene barve, ločujejo pa tudi med deleži UV-barve v motivih. Čebele si lahko zapomnijo barvne ploskve, še bolje pa je, če so ploskve opremljene s kontrastnimi robovi. Pri tem jih močno omejuje ločljivost vida: na razdalji 1 m lahko razločijo kontrastne motive, ki so vsaj 2 cm

narazen. Preproste ploskve modrih odtenkov zaznajo kot barvne površine samo nad velikostjo 15° (npr. 26 cm premera na 1 m razdalje!), ploskve zelenih in rumenih odtenkov pa nad 5° (9 cm na 1 m razdalje). Če barvam dodamo še oblike in robove, se odrežejo nekoliko bolje.

Vsaka novo izležena čebela opravi nekaj orientacijskih izletov, preden prevzame vlogo nabiralke, in to že v rani mladosti. Enako velja tudi za matico. Poleg spoznavanja okolice je eden od namenov takega izleta prepoznavo doma: čebele si vtisnejo v spomin domačo lokacijo med začetno fazo orientacijskega poleta, ko za krajši čas lebdijo pred panjem (Vollberh, 1993). V nasprotju z nabiralkami, ki se običajno »izstrelijo« iz žrela, se mlada matica pogosto sprehodi okoli žrela in odleti ritensko (Slika 2), gledajoč proti panju. Domnevamo, da je namen enak: zapomniti si je treba, kako je videti dom in kje stoji. Ob vrnitvi mora matica uspešno opraviti prepoznavo vhoda v pravi panj, saj jo ob napaki lahko čaka smrt: tako prepoznavo mora opraviti po vsakem letu, orientacijskem in ob prahi.

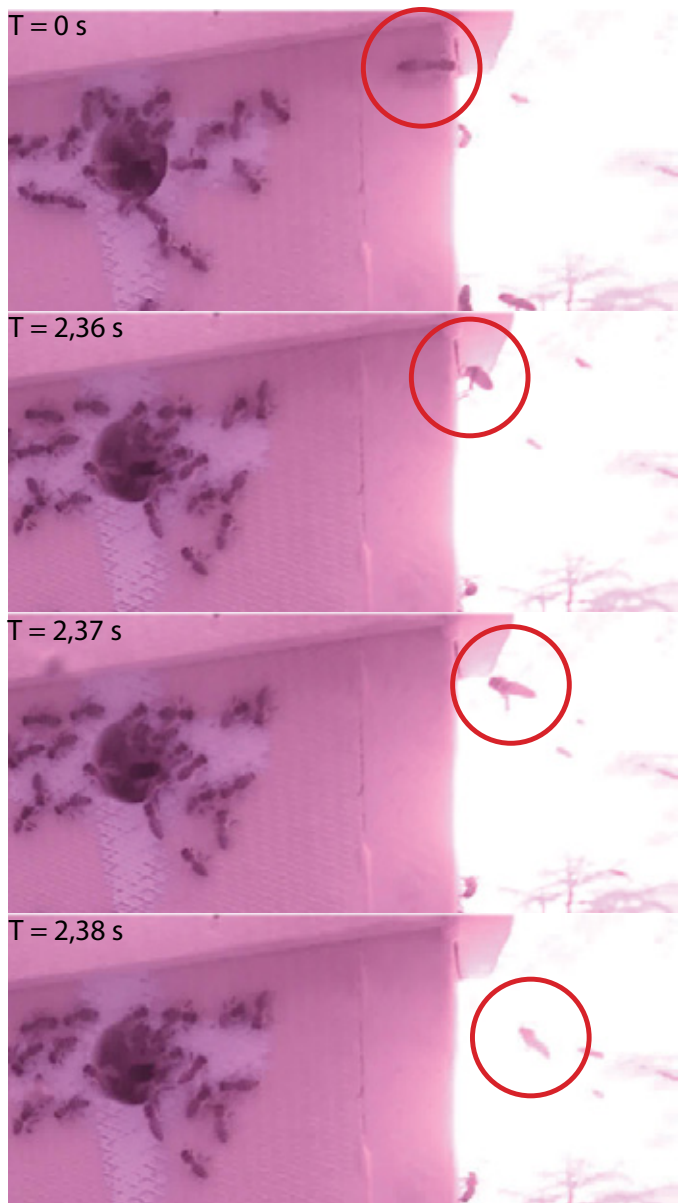
Čebelar lahko maticam pomaga na dva načina: 1) z izbiro ustreznih barv prašilčkov in 2) z dovoljšnjo razdaljo med vhodi v prašilčke oz. namestitvijo fizičnih ovir med enim in drugim vhodom, kot so npr. pregrade, ki razbijejo monotono površino.

Katere pa so prave barve in kako jih kombiniramo? Čebelam lahko pomagamo tako, da končnice označujemo z

Slika 1: Primerjava barvnega vida čebelarja in čebele. Barvni vid temelji na zaznavi in primerjavi osnovnih barv; pri človeku so te modra, zelena in rdeča, pri čebeli pa ultravijolična (UV), modra in zelena. Številni cvetovi vsebujejo znake, ki jih lahko opazimo samo s slikami v UV delu spektra. Zlatica vsrkava modro barvo, dobro odbija dolgovalovno (zeleno, rumeno in rdečo) barvo, zato jo vidimo kot rumeno. Cvetni listi odbijajo tudi UV, zato dražijo čebelje UV in zeleno občutljive čutnice, modrih pa ne. Tako jih lahko ponazorimo s človeško škrlatno barvo, ki jo dobimo z mešanico modre in rdeče, ne pa tudi zelene (ekvivalent čebelje modre) barve. Prašniki in pestiči ne odbijajo UV-barve, zato dražijo samo čebelje dolgovalovne (zeleno občutljive) čutnice in jih ponazarjamo z rdečo barvo (tj. škrlatna, vendar brez modre komponente).

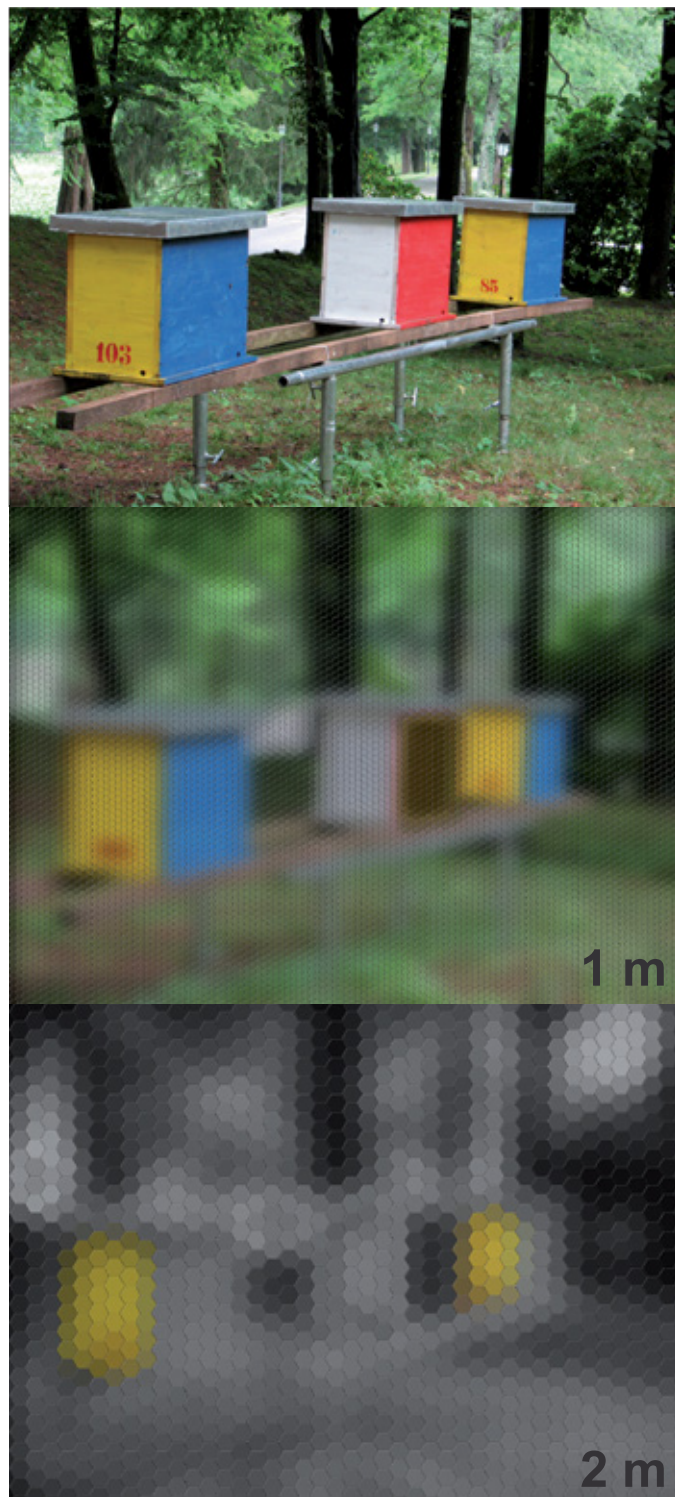
Foto: Gregor Belušič

Video: Janez Prešern

Slika 2: Odhod na praho. Matica je zlezla s prednje stranice kombiniranega prašilčka na stransko stranico in odletela, obrnjena proti prašilčku. S takim vedenjem si je zapomnila videz doma. Med prvo in zadnjo fotografijo je poteklo 2,38 s. Matica je bila pri snemanju ujeta v objektiv še približno 0,5 s. Fotografije so posamezni posnetki daljšega videa. Kamera je imela odstranjen IR-filiter, zato imajo fotografije rožnat nadih.

nasičenimi in svetlimi barvami. Čebele ne bodo ločile med zelo temnimi in rdečimi ploskvami, zato se jim izogibamo. V nasprotju s priporočili von Frischa pa vemo, da lahko težave izzovemo tudi z uporabo bele barve, zlasti v kombinaciji z modrimi ploskvami. Kemijska sestava barv se je namreč spremenila. Bela barva je nekoč vsebovala svinec, ki je zagotavljal odboj tudi v UV-spektru, sedaj pa se v njej UV-svetloba absorbira. Čebela torej za človeka belo barvo zazna kot zelo nasičeno modro barvo z dodatkom zelene in jo stežka loči od nekaterih odtenkov modrih ploskev. Velikostni prag zaznave za modre odtenke pa je zelo velik: modri in beli končnici širine 38 cm bo čebela v optimalnih pogojih prepoznala in ju ločila samo na razdaljah, manjših od 150 cm (Slika 3).

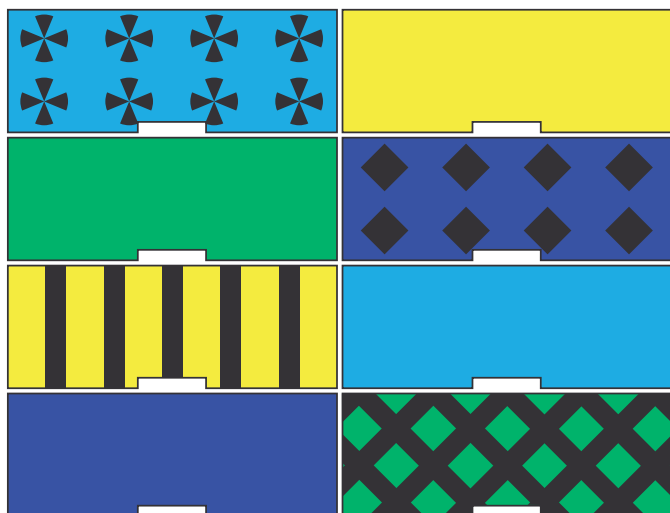

Slika 3: Zaznava prašilčkov pri čebeli v letu. Zgoraj: fotografija, kot jo vidimo ljudje. Na sredini: pogled čebele z razdalje 1 m. Podrobnosti (številke) na stranicah so neprepoznavne, rdeče ploskve pa so za čebelo videti zelo temne. Na tej razdalji še ločuje rumeno in modro. Spodaj: na razdalji 2 m so stranice manjše od 15° in večje od 5° , zato čebela ne zazna več modrih ploskev, rumene pa so na meji opaznega. Povprečna ločljivost vida znaša $1,5^\circ$. Čebela v nobenem primeru ne zaznava šesterkotnih ploskvic, temveč bolj ali manj motno sliko. Mozaik šesterkotnikov nam pomaga oceniti, s kolikšnimi očesci, ki so $1,5^\circ$ narazen, čebela zaznava posamezne motive.

Čebelam lahko torej pomagamo z jasnimi, preprostimi in velikimi končnicami modrih, zelenih, rumenih ali oranžnih odtenkov; še boljše si jih bodo zapomnile, če dodamo še preproste in kontrastne motive, nemara abstraktne ge-

Obdelava slike: Andrej Meglič

Grafika: Janez Prešern

Slika 4: Končnice, ki jih bodo čebele zlahka prepoznale. Končnice pobarvamo z nasičenimi barvami; uporabimo lahko več odtenkov modre, ki jo nizamo skupaj z odtenki rumene in zelene. Čebele zelo dobro prepoznajo tudi preproste šrafure in geometrijske vzorce, ki spominjajo na cvetove.

ometrijske vzorce, vendar naj ne bodo podrobni (Slika 4).

Kaj pa fizične prepreke? Na **Sliki 2** je jasno vidno, da je matica odletela s površine, na kateri ni vhoda v njen prašilček. Še več, na tisti površini sta dva vhoda v dva različna

prašilčka. Bo matica našla pravi vhod? Video kamera je posnela tudi sprehanje delavk med prašilčki, ne da bi bile te izzvane s strani »domačih« čebel – druge, ki pa so priletele v bližino vhoda, pa so bile agresivno napadene. Iz tega zaključujemo, da so vonjave v kombiniranem prašilčku zlite v »kompot« in da slabše služijo orientaciji. Zato je vidna prepoznavna toliko pomembnejša. Jasno pa je, da je večje število prašilčkov, združenih v eno enoto, (ekonomsko) praktična stvar. Zato mora vsak čebelar zase izračunati, ali je izguba matic tolikšna, da se mu vložek v večje prašilčke in dodatna pomagala splača.

Viri:

1. Von Frisch, K. (1914): Der Farbensinn und Formensinn der Biene. *Zoologische Jahrbücher*, Sonderabdruck. Verlag von Gustav Fischer, Jena. 188 pp.
2. Vollbeh, J. (1993): Zur Orientierung junger Honigbienen bei ihrem ersten Orientierungsflug. *Z. Vergl. Physiol.* 41: 1–25.
3. De Ibarra, N. H., Vorobyev, M., Menzel, R. (2014): Mechanisms, functions and ecology of colour vision in the honeybee. *Journal of Comparative Physiology A*, 200: 411–433.
4. Lehrer, M., Horridge, G. A., Zhang, S. W., Gadagkar, R. (1995). Shape vision in bees: innate preference for flower-like patterns. *Philosophical Transactions of the Royal Society of London. Series B: Biological Sciences*, 347: 123-137.

Varovanje čebelnjakov pred medvedi

Tomaž Berce

Zavod za gozdove Slovenije

tomaz.berce@zgs.si

Rjavi medved se prehranjuje z zelo raznoliko hrano. Izbira tisto, ki mu je najlažje dosegljiva. Žuželče zalege spadajo med najbolj hranljiv in bogat vir energije, zato so tudi priljubljena hrana medvedov. In prav v tem tiči razlog, zakaj so čebelji panji tarča napadov medvedov. Čebelarji pa lahko panje preprosto in učinkovito zaščitijo, na kar kažejo tudi rezultati sodelovanja med številnimi čebelarji z različnih koncev Slovenije in sodelavci projekta LIFE DINALP BEAR.

V splošnem bi lahko rekli, da se čebelarji zavedajo, da svoje imetje postavijo na območje prisotnosti medveda, saj večinoma vestno poskrbijo za zaščito. V zadnjih desetih letih pa se je populacija medveda okrepila. Glavnina škod se zgodi na osrednjem območju njegove prisotnosti, pojavljajo pa se tudi na območjih, kjer jih ljudje niso vajeni, zato se pogosteje pojavljajo vprašanja, kaj narediti v primeru škode, predvsem pa, kako jo preprečiti.

Učinkoviti in manj učinkoviti zaščitni ukrepi

V Sloveniji trenutno živi približno 850 medvedov. Območja največjih gostot so gozdovi snežniško-kočevskega območja. Pogosteje pa se pojavljajo tudi na območjih, kjer jih več desetletij skoraj ni bilo, kot na primer v Julijskih Alpah. Ne glede na gostoto pa je za povzročitev škode na našem premoženju dovolj že en sam medved, zato je pomembno vlaganje v preventivo.

Slika 1: Večžična elektroograja s šestimi linijami žice varuje stacionarni čebeljak, pri čemer je spodnja nameščena 15 cm nad tlemi.

Foto: arhiv LIFE DINALP BEAR

V sodelovanju s številnimi čebelarji smo med projektom LIFE DINALP BEAR pridobili veliko izkušenj na področju varovanja čebelnjakov pred medvedom. Najučinkovitejši in tudi najpogosteje uporabljen način za zaščito čebelnjakov je varovanje z elektriko. Poznamo dva tipa elektroograj: stalne večžične elektroograje in premične elektromreže. Prvi tip je primernejši za varovanje stacionarnih čebelnjakov, pri katerih postavimo stalno varovanje. Večžična elektroograjja je lahko sestavljena iz žic, trakov ali vrvi, ki se med seboj razlikujejo po natezni trdnosti in sposobnosti prevajanja električnega toka. Najprimernejše je varovanje s pocinkano žico. Večžična elektroograjja mora biti sestavljena iz vsaj šestih linij žic, pri čemer mora najnižja linija žice slediti razgibanosti terena približno 10 cm nad tlemi. To je zelo pomembno, saj medved najpogosteje poskuša skopati prehod pod ograjo. Varovanje z visokimi elektromrežami je primernejše za premične čebelnjake, saj mrežo preprosto postavimo in pospravimo, gostota žic in višina pa preprečujeta prehod živalim. Poudariti moramo, da pri varovanju z elektriko ne gre za fizično, temveč za psihično oviro, ki jo predstavlja strah pred ostro bolečino, ki jo žival doživi ob stiku z elektriko.

Med fizične zaščite spadajo dvignjeni panji, s katerimi medvedom preprečimo dostop do panjev. Konstrukcija mora biti dovolj trdna in stabilna, da je medved ne poškoduje ali izruva, hkrati pa po njej ne pleza. Sem spadajo še protiizvlečni drogovi, s katerimi povežemo panje in jih tako zaščitimo pred izruvanjem. Medvedu tako preprečimo, da bi dosegel vsebino panja, ne zaščitimo pa samega čebelnjaka pred poškodbami. Kot fizično zaščito lahko uporabimo tudi razne kovinske zaščitne mreže, ki jih namestimo pred panje. Te morajo biti robustne ter čvrsto pritrjene na ogrodje čebelnjaka, da jih medved ne more izpuliti.

Med začasno in pogojno učinkovite ukrepe spadajo kemična, zvočna in svetlobna odvrata, ki živali odganjajo le za kratek čas, nato pa se nanje navadijo in jih ignorirajo. Glavna »nevarnost« se pojavi, če takšnim odvratalom preveč zaupamo in pozabimo na njihovo pogojno učinkovitost. Zaradi tega uporabo odsvetujemo oziroma predlagamo, da jih uporabite v kombinaciji z zanesljivejšimi ukrepi.

Slika 2: Visoka elektromreža varuje premični čebelnjak.

Slika 3: Napetost v elektroograjji merimo s pomočjo voltmetra. Napetost mora biti ves čas nad 5 kV.

Foto: arhiv LIFE DINALP BEAR

Odločujoče malenkosti

Na terenu večkrat opazimo, da do škode na čebelnjakih pride kljub postavljeni zaščiti, za katero so čebelarji prepričani, da je ustrezna. Pri tem praviloma ne gre za malomarnost, ki je pri čebelarjih nasploh zelo redka, temveč za pomanjkanje znanja in izkušenj pri varovanju. Gre za malenkosti, ki ključno vplivajo na to, ali bo zaščita medveda odvrnila od čebelnjaka ali bo potreboval zgolj nekaj poskusov, da bo prišel do hrane. In ko se bo naučil, kako priti do nagrade, bo vzorec lahko ponavljal tudi na drugih lokacijah. Z nepravilno postavljeno in slabo vzdrževano opremo si delamo medvedjo uslugo, saj oprema in naše delo nista poceni, povrh vsega pa je lahko škoda na čebelnjaku zelo velika. Če torej zaščita ni ustrezna, bo medved zlahka poiškal šibko točko. Ključno je, da medved ob vsakem stiku z električno ograjo začuti ostro bolečino, ki bo preprečila, da bi se k čebelnjaku vrnil in ponovno poskusil.

Najpogostejše šibke točke, ki medvedu omogočijo dostop do čebelnjaka, so slaba ozemljitev (premajhno število ozemljitvenih palic, zarjavela ozemljitev), odsotnost električnega toka ali prenizka napetost (pod 5 kV), slabo postavljeni in nestabilni koli, ki jih medved zlahka podre ali izruva, ter preveč prostora med tlemi in najnižjo točko ograje, pri čemer medved z lahkoto spodkoplje del zemljine pod ograjo in se splazi pod njo.

V elektroograjji mora biti stalno prisoten električni tok z napetostjo vsaj 5 kV! Medvedi so dobro odla-kane živali, zato mora biti napetost dovolj visoka, da začutijo bolečino.

Če nam medved poškoduje čebelnjak ...

Po veljavni zakonodaji so lastniki, ki jim živali zavarovanih vrst povzročijo škodo na premoženju, upravičeni do

Foto: arhiv LIFE DINALP BEAR

Slika 4: Uspešno sodelovanje med predstavniki ČD Ilirska Bistrica in sodelavci projekta LIFE DINALP BEAR

odškodnine. Postopek prijave škode je preprost. V roku treh dni od nastanka škode primer prijavite na pristojno območno enoto Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS). Vse podatke za stik območnih enot najdete na spletni strani www.zgs.si. Pooblaščenec ZGS-ja v roku dveh dni opravi ogled škode in pripravi zapisnik, na podlagi katerega prejmete izplačano odškodnino, če so bili izpolnjeni minimalni pogoji za preprečitev nastanka škode.

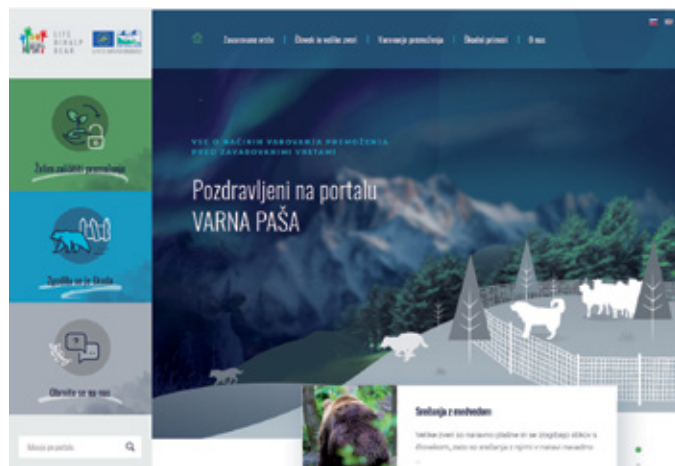
Oškodovani čebelarji lahko zaprosijo za 80-% sofinanciranje nakupa opreme

Agencija RS za okolje (Arso) vsem čebelarjem, ki jim je medved povzročil škodo, sofinancira 80 % nakupa opreme za zaščito čebelnjaka. Upravičena je vsa oprema, ki je nujna za vzpostavitev zaščite: pašni aparat, akumulator, sončni panel, voltmeter, visoka elektromreža ali pocinkana žica, izolatorji itd. Natančne specifikacije opreme so navedene v vlogi za sofinanciranje. Svojo obstoječo opremo lahko le dopolnite in izboljšate ali vzpostavite novo. Za pomoč pri izpolnjevanju vloge se lahko obrnete na območne enote ZGS-ja.

V primeru škode ali če potrebujete pomoč pri izpolnjevanju vloge za sofinanciranje opreme, se obrnite na pristojno območno enoto ZGS-ja. Podatki za stik vseh območnih enot so zapisani na spletni strani www.zgs.si.

Do sofinanciranja so upravičeni vsi, ki jim je medved že poškodoval čebelnjak in so škodo prijavili na ZGS. **Vlogo za sofinanciranje lahko oddamo kadar koli**, saj ni nobenega razpisa ali roka za oddajo. Postopek je zelo preprost.

Pred oddajo vloge mora vlagatelj premisliti in se odločiti, katero opremo bo potreboval. Za to opremo mora pridobiti predračun in ga skupaj z vlogo poslati na Arso. Arso nato preveri upravičenost vloge, pripravi pogodbo in jo pošlje v podpis.

Slika 5: Spletna stran www.varna-pasa.si, kjer najdete vse informacije o varovanju premoženja pred velikimi zvermi.

Pogodbo nato podpišeta ZGS in Arso. Ko vlagatelj prejme pogodbo, podpisano s strani obeh institucij, lahko opravi nakup. Ko opremo postavi, pokliče območno enoto ZGS, ki opravi pregled postavitve in pripravi zapisnik. Na podlagi tega vlagatelj prejme nakazilo 80-% sofinanciranega deleža nakupa opreme. Opis celotnega postopka najdete tudi na zadnji strani vloge.

Od leta 2015 se je za opisani način varovanja čebelnjakov odločilo **že 60 čebelarjev** (oprema sofinancirana iz Arsa ali iz projekta LIFE DINALP BEAR) z različnih koncev Slovenije, od Posočja na severozahodu do Bele krajine na jugovzhodu. Zelo pomemben podatek pri tem je, da po vzpostavitvi varovanja nobeden od čebelarjev ni utrpel škode.

Spletna stran Varna paša (www.varna-pasa.si)

Nedavno smo v okviru projekta LIFE DINALP BEAR vzpostavili spletno stran www.varna-pasa.si, ki je namenjena prav zaščiti premoženja pred velikimi zvermi. Opisani so vsi dokazano učinkoviti ukrepi, poleg tega pa stran vsebuje informacije o povzročeni škodi, odškodninskem sistemu, kaj storiti ob srečanju z zvermi in druge informacije. Na omenjeni spletni strani najdete tudi vlogo za sofinanciranje opreme.

Želite izvedeti več?

Če bi v vašem čebelarskem društvu želeli izvedeti več o učinkovitem varovanju čebelnjakov pred medvedmi, lahko stopite v stik z nami preko e-naslova info@varna-pasa.si in dogovorili se bomo za srečanje. Pišete nam lahko tudi, če imate dodatna vprašanja na temo sofinanciranja opreme za varovanje čebelnjakov.

Ob tej priložnosti se ZGS in ekipa projekta LIFE DINALP BEAR zahvaljujeta vsem čebelarjem, ki sodelujejo v projektu in z izkušnjami sooblikujejo pozitivne zgodbe čebelarjenja na območju razširjenosti medveda v Sloveniji. Na podlagi teh izkušenj je nastal tudi ta članek in verjamemo, da se bodo pozitivni rezultati nadaljevali tudi v prihodnosti.

Kumafos v panju – kako čebelariti brez njegovih ostankov

Vlado Auguštin

svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja
vlado.augustin@czs.si

Že tisočletja povsod po svetu gojijo kult medu. Med je bil stoletja edino sladilo, zato je bil zelo pomemben del prehrane, mitologije, kulture in medicine. Veljal je za hrano bogov. Dandanes si to dobrino predstavljamo kot dragoceno hrano živalskega izvora, ki jo čebele pripravljajo bodisi iz nektarja bodisi iz mane v taki obliki, da je primerna tudi za človeka. Vsi uporabniki imajo med za naravno čist in biokemično neoporečen proizvod čebel, ki ga je mogoče uporabljati kot hrano ali za lajšanje zdravstvenih težav.

Naloga čebelarjev

Da se med ne bi izneveril tradicionalnemu prepričanju o hrani bogov, smo čebelarji pred pomembno nalogo – pridelati med brez nevarnih ostankov kemičnih sredstev. Ta smo čebelarji zaradi skoraj 40 let trajajočega boja proti pršici *Varroa destructor* prisiljeni vnašati v čebelje panje. Varoje se po najnovejših raziskavah hranijo z maščobnim tkivom čebel ter s tem zmanjšujejo njihovo vitalnost in življenjsko dobo. Posredna škoda nastaja še s prenašanjem različnih povzročiteljev bakterijskih, virusnih in glivičnih bolezni v čebelje družine. Ker so vsa sredstva za zatiranje varoj v večjih odmerkih škodljiva tudi za čebele in ker varoje proti večini sredstev v nekaj letih razvijejo odpornost, je zatiranje te pršice zelo zahtevno opravilo.

Največja težava je v tem, da lahko sredstva za zatiranje varoj ob nepravilni uporabi puščajo nevarne ostanke v medu in drugih čebeljih pridelkih. Glede ostankov v čebeljih pridelkih je še posebej nevarna kemična snov kumafos, ki je sestavina sredstev s trgovskima imenoma Perizin in CheckMite. Zadnji se v Sloveniji uporablja od leta 2010 na podlagi Operativnega programa zatiranja varoze čebel 2010.

Najnevarnejše sredstvo v čebelarstvu

Kumafos je organotiofosforni akaricid in insekticid ter velja za eno izmed najnevarnejših sredstev, ki jih uporabljamo v čebelarstvu. Njegove ostanke v medu opredeljuje Uredba Komisije (ES), št. 37/2010, z dne 22. 12. 2009, o far-

makološko aktivnih snoveh in njihovi razvrstitvi glede mejnih vrednosti ostankov v živilih živalskega izvora (Ur. l. ES, št. L15/2010). Mejna vrednost (MRL) za kumafos v medu je 0,1 mg/kg. Način delovanja kumafosa je enak načinu delovanja živčnih bojnih strupov, to je zaviranje delovanja encima acetilholinesteraza. Njegova naloga je razgrajevanje – nevtralizacija – acetilholina. Kopičenje zaloga acetilholina v organizmu varoj povzroči paralizo in pogin zajedavca, zato odpadejo s čebel že nekaj ur po zatiranju.

Kumafos spada med lipofilne substance, ki se aktivno vežejo z voskom. Tako se to sredstvo kopiči v čebeljem vosku ter se prek nog in teles čebel širi po celotnem panju in celotni čebelji družini. Vsa notranja mesta čebeljega panja, po katerih se gibljejo čebele (satniki, podnice, pokrovi, matične rešetke), so namreč prevlečena s tankim slojem voska. Lipofilne substance – kumafos –, ki jih najdemo prav na takšnih mestih, pa z njih počasi prehajajo na druge čebelje pridelke, kot so med, (deviški) vosek in propolis. Še posebej propolis je zelo dovzeten, s tem pa tudi bolj podvržen onesnaženju.

Tega se očitno zavedajo tudi pri proizvajalcu sredstva CheckMite, saj so v navodilih predpisali, da je treba pred začetkom ciklusa zatiranja varoj s tem sredstvom – ta traja 42–45 dni – iz panja odstraniti mediščne naklade oziroma mediščno satje ter ga vrniti šele 14 dni po tem, ko smo iz panja odstranili plastične trakove s kumafosom. Pri nakladnih panjih z izjemo shranjevanja mediščnih naklad na hladnem ta postopek ne bi smel biti večji problem, drugače pa je pri AŽ-panjih. Pojavlja se namreč vprašanje, kam z mediščnimi sati v obdobju največje vročine in kakšen smisel ima to početje. Ena od rešitev je nakup hladilnice, kjer lahko v tem času shranimo mediščne sate.

Stanje v slovenskem čebelarstvu

Da je zadeva postala zelo resna in skrb vzbujajoča, nas opozarjajo ugotovitve opravljenih analiz na ostanke kumafosa v vosku, ki so bile v preteklih letih opravljene v skladu z Uredbo o izvajanju Programa ukrepov na področju čebelarstva v RS v letih 2017–2019. Ugotovljeno je bilo, da je povprečna vsebnost kumafosa v vzorcih voska v letu 2017 2,01 mg/kg, v letu 2018 pa 2,09 mg/kg (Lilek in sod., 2018). Ko koncentracija kumafosa v vosku doseže vrednost 1 mg/kg (Kochansky

Kumafos zaznamo tudi pri čebelarjih, ki ga sami niso nikoli uporabljali.

in sod., 2001), ta začne prehajati v med. Ker so analize pokazale visoke vrednosti kumafosa v vosku in s tem tudi možnost kontaminacije medu, moramo za zaščito kakovosti medu sprejeti hitre in učinkovite ukrepe. Največji problem je v tem, da kumafosa iz voska ne moremo izločiti niti s čiščenjem niti s taljenjem. Zato kumafos zaznamo tudi pri čebelarjih, ki ga sami niso nikoli uporabljali, saj so ga lahko v svoje čebelarstvo vnesli z nakupom satnic ali z nakupom in uporabo starih čebeljih panjev, v katerih je bila ta učinkovina uporabljena v preteklosti.

Ukrepi za izboljšanje

Za preprečitev ostankov kumafosa v čebeljih pridelkih moramo:

- očistiti čebelje panje ostankov voska in propolisa, s čimer bomo preprečili prehajanje kumafosa v druge čebelje pridelke;
- uporabljati ekološke satnice;
- uporabljati sredstva za zatiranje varoj, ki v čebeljih pridelkih ne puščajo ostankov.

Из notranjosti čebeljega panja lahko odstranimo s kumafosom onesnažen vosek in propolis z naslednjo fizikalno kemično metodo.

1. Vosek in propolis fizično odstranimo po celotni notranjosti panja, z matične rešetke in okenčkov. Za lažje in hitrejše odstranjevanje voska in propolisa si pomagamo z mizarskim dletom in sirkovo krtačo.
2. Po odstranitvi voska in propolisa panj nato še obžgemo s plinskim gorilnikom.
3. Po končanem obžiganju panj prekuhavamo v 3-% raztopini natrijevega hidroksida (NaOH). Raztopino pripravimo tako, da v pralni kadi iz nerjavečega jekla v 300 litrov vode dodamo 9 kg natrijevega hidroksida (NaOH) in nato zavremo. Panj se v vreli raztopini kuha 10 min. Raztopina natrijevega luga je zelo močna baza, zato moramo pri delu uporabljati zaščitno opremo: kislinsko odporne gumijaste rokavice in predpasnik ter zaščitna očala. Po prekuhanju panj pregledamo, če je dobro razkužen, kar pomeni, da ni vidnih sledov voska in propolisa.
4. Panj po kuhanju v lugu natančno speremo s parnim čistilcem in nato na soncu osušimo do suhega.
5. Očistiti moramo vse panje v čebelnjaku, da s tem onemogočimo vsako možnost prenosa kumafosa med panji in kasneje v čebelje pridelke (zaletavanje čebel, troti ...).

Satje je prva posoda za med.

Foto: Silvo Božičko

Z opisano fizikalno-kemično metodo oziroma tehnologijo je možno izločiti ostanke kumafosa in ostalih sintetičnih akaricidov iz čebeljih panjev (Auguštin in sod., 2016). V tako očiščen in osušen čebelji panj na ekološke satnice naselimo čebeljo družino v obliki roja ali ometenca in v prihodnje čebelarimo brez uporabe akaricidov, ki niso dovoljeni v ekološkem čebelarjenju, za zatiranje varoj. Le na ta način bomo pridelali čebelje pridelke brez ostankov nedovoljenih snovi.

Poziv za prihodnost

Najučinkovitejši ukrep proti ostankom kumafosa v čebeljih pridelkih pa bi bila prepoved uporabe akaricidov, ki vsebujejo kumafos. Na žalost pa za kaj takšnega, kljub pozivom čebelarjskih strokovnih služb in sprejetemu sklepu UO ČZS, pri pristojnih za to problematiko ni razumevanja. Vendar ostajam optimist glede reševanja uporabe kumafosa v čebelarstvu, saj se požar neskončno ne more gasiti z bencinom. Vsi (čebelarji in drugi odgovorni za varno hrano) se moramo zavedati, da je satje posoda za med. Glede na to v njih ne sme biti nikakršnih sledi kakršnih koli kemičnih sredstev. Med je že od nekdaj veljal za hrano za bogove in prav bi bilo, če bi ta sloves ohranil tudi v prihodnosti.

Viri:

- Auguštin, V. in sod. (2016): *Poročilo o izločanju učinkovin za zatiranje varoje iz čebeljih panjev*. Brdo pri Lukovici: Čebelarjska zveza Slovenije.
- Kochansky, J. in sod. (2001): Comparison of the transfer of coumaphos from beeswax into syrup and honey. *Apidologie* 32, str. 119–125.
- Lilek, N. in sod. (2018): *Poročilo o izvedbi Programa podpore laboratorijem za analizo čebeljih pridelkov – sklop 3. Analiza cvetnega prahu, propolisa in voska na ostanke kemičnih sredstev za zatiranje varoje*. Čebelarjska zveza Slovenije in Eurofins ERICO, Inštitut za ekološke raziskave d. o. o. Velenje.

Pomen vode v čebelji družini

Simon Golob

svetovalec za tehnologijo čebelarjenja
simon.golob@czs.si

Podobno kot druga živa bitja tudi čebele za svoj razvoj poleg hrane potrebujejo tudi zadostne količine neoporečne vode. Večinoma so odvisne od vodnih virov v okolici čebelnjaka, v manjših količinah pa jo pridobijo tudi iz medicine in iz kapljic, ki kot posledica kondenzacije nastanejo znotraj panja. Ker je voda za čebeljo družino bistvenega pomena, lahko njeno pomanjkanje pripelje do številnih negativnih posledic, lahko tudi do propada čebel.

Vodo upravičeno imenujemo vir življenja, saj je pogoj za njegov začetek in razvoj ter za preživetje. Od nje so odvisna vsa živa bitja na zemlji, med njimi pa medonosne čebele niso izjema. Vodo namreč potrebujejo za rast in razvoj, za uravnavanje ravnovesja v telesu, pri raztapljanju zalog hrane v satju ter pri številnih procesih znotraj čebeljega panja. Poraba vode v čebelji družini se čez leto spreminja. Najmanjša je v zimskem času, ko v panju ni zalege, ki bi jo bilo treba krmiti, število čebel je manjše in večinoma mirujejo. Takrat čebele zadostijo potrebam po vodi že s pobiranjem kapljic, ki kot posledica kondenzacije nastanejo na stenah panja. S ponovnim začetkom zaleganja in s povečevanjem obsega zalege se začne povečevati tudi potreba po vodi. Razlog za to je povečana proizvodnja matičnega mlečka, ki vsebuje dve tretjini vode. Matični mleček je hrana matice ter do tri dni starih ličink delavk in trotov, v goltnih žlezah pa ga proizvajajo mlade, do 14 dni stare čebele, ki skrbijo za krmljenje zalege in matice. Poleg porabe pri krmljenju čebele vodo potrebujejo tudi za vzdrževanje stalne vlažnosti v svojem bivališču, v vročih poletnih dneh pa tudi za zniževanje temperature v panju. Kapljice vode nanesejo na satje, na robove celic, s krili ustvarijo zračni tok in tako poskrbijo, da voda izhlapi ter obenem zniža temperaturo v notranjosti panja.

Foto: Katarina Kramer

Čebele vodo potrebujejo tudi pri hranjenju z zalogami hrane v satju ter predvsem pri raztapljanju kristaliziranega medu, ki ga raztopijo do 50-% vsebnosti vode. Ker so v vodi raztopljeni nekateri za čebele nujno potrebni minerali, jim voda predstavlja tudi vir snovi, nujno potrebnih za preživetje in razvoj. Znotraj čebelje družine je prinašanje vode delo le nekaterih delavk, v primeru večjih potreb pa se jim pridružijo tudi druge pašne čebele. Vodo prinašajo v mednem želodčku, po prihodu v panj pa kapljico oddajo panjskim čebelam. Glede na odziv panjskih čebel in na intenzivnost odvzema vode dobijo prinašalke informacijo glede potreb družine po tej tekočini in glede na odziv nadaljujejo z intenzivnostjo svojega dela.

Čeprav čebele v satju shranjujejo zalogo hrane, pa vode v njem ne shranjujejo. Na krajše obdobje, predvsem čez noč, ko vnosa vode ni, jo v svojih telesih zadržujejo nekatere panjske čebele. Reden vnos vode je torej nujen, zato z njim začnejo že ob prvih spomladanskih poletih ter to delo nadaljujejo vse do ponovnega zimskega mirovanja. Če vode primanjkuje, se v družini začnejo dogajati spremembe. Dnevni donosi se močno zmanjšajo, matica omeji zaleganje ali z njim celo preneha, čebele so bolj napadalne in razdražljive, v najhujšem primeru pa lahko družina celo propade.

Čebele so odvisne od vodnih virov na lokaciji čebelnjaka in raje izberejo tiste, ki so čebelnjaku bližje, v primeru pomanjkanja teh pa vodo prinašajo tudi iz do 2 km oddaljenih virov. Ob pomanjkanju virov čiste, neoporečne vode začnejo izkoriščati neustrezne vire, kot so mlakuže, odplake, gnojšča, voda, onesnažena z ostanki iz industrije ali kmetijstva, ter voda, ki vsebuje ostanke pesticidov. Voda iz takšnih virov lahko poleg škodljivih mikroorganizmov vsebuje tudi ostanke čebelam nevarnih snovi.

Ker je voda za čebele nujno potrebna in ima lahko njeno pomanjkanje številne negativne posledice za čebele in čebeljo družino, je treba pred postavitvijo čebelnjaka upoštevati bližino, kakovost in količino vodnih virov na izbrani lokaciji. Če je primernih virov vode premalo, mora za njeno zagotovitev poskrbeti čebelar in v bližino čebelnjaka postaviti ustrezen napajalnik. Ta naj ne stoji neposredno pred panji ali tik ob čebelnjaku, saj bi čebele vodo onesnažile s svojimi iztrebki, kar bi vodilo v širjenje bolezni. Izdelan naj bo tako, da se čebele v njem ne bodo utapljale ter da jim je voda stalno na voljo. Napajalnik obvezno postavimo še v zimskem času, preden začnejo prve čebele izletavati iz panjev, ter tako poskrbimo, da se bodo čebele nanj navadile in ga uporabljale.

Viri:

Joachimsmeier, I., Pistorius, J., Heimbach, U., Schenke, D., Kirchner, W., Oomen, A. P., Thompson, H. (2012): *Water collection by honey bees – How far will foragers fly to use water sources like guttation drops? A first distance trial using cereals and oilseed rape.*

Nicolson, W. S. (2009): *Water homeostasis in bees, with the emphasis on sociality, The Journal of Experimental Biology* 212, 429–434.

Novice iz sveta

Velika Britanija

Znanstveniki lancastrske univerze so analizirali fermentirani cvetni prah (čebelji kruhek) iz različnih krajev države in ugotavljali, katere vrste tako imenovanih »dobrih bakterij« so v njem prisotne. Te bakterije so potrebne, da predelajo svež cvetni prah v več mesecev obstojno in bogato beljakovinsko hrano za čebele. Čim večja je raznovrstnost bakterij, bolje bo cvetni prah predelan in manjša je verjetnost, da bi v celicah v času shranjevanja splesnel. Od kakovosti čebeljega kruhka je v mnogočem odvisno tudi zdravje čebel. Analize na omenjeni univerzi so pokazale, da je v cvetnem prahu, ki so ga čebele nabirale na sodobnih travnikih, kjer skoraj ni cvetja, ali v monokulturah iglavcev, kjer skoraj ni cvetoče podra- sti, manjše število dobrih bakterij kakor v krajih s cvetočimi travniki ali v mešanih gozdovih listavcev. Med dobrimi mikrobi so izstopale bifidobakterije in laktobacili, ki so prisotne tudi v bioaktivnih jogurtih. Da bi povečali njihovo raznovrstnost, lahko naredimo ljudje največ tako, da sadimo ali sejemo v okolici stojišč panjev čim pestrejšo paleto cvetočega rastlinja, ki bo privabljal čebele skozi vso pašno

Foto: Franc Šivic

sezono. Prednost naj bi pri tem dajali domačim cvetnicam, na katere so se čebele skozi tisočletja prilagajale in na njih nabirale cvetni prah s pestrim izborom dobrih bakterij.

Prevedel in priredil Franc Šivic.

Vir:

Honey bees struggle to find enough good bacteria. *American Bee Journal*, št. 6, junij 2018, str. 622.

Čebelarjeva opravila v marcu

dr. Peter Kozmus – Pilštanj

peter.kozmus@czs.si

V tem mesecu se v pretežnem delu Slovenije začne prebujati narava, čebele pa bujno razvijati. Na Primorskem se razvoj začne že v februarju, v višje ležečih krajih pa kasneje, odvisno predvsem od nadmorske višine in lege čebelnjaka oz. stojišča. Čebelarji ob tem začnemo izzimljati čebele in skrbeti za njihov razvoj, da bodo prvo obilnejšo pašo, ki nastopi v večini primerov v aprilu, pričakale čim bolj pripravljene. S tem v zvezi imamo v čebelnjaku v našem koncu Slovenije v tem mesecu že več dela.

V tem obdobju moramo najprej očistiti in razkužiti čebelarstvo opremo. Prav tako pomembno je, da nadomesti- mo iztrošeno, uničeno ali izgubljeno opremo/orodje, da jo bomo imeli na razpolago, ko jo bomo potrebovali. Dogodek

ApiSlovenija je kot nalašč za to. Poleg tega se lahko na tem dogodku dobro založimo tudi z drugim repromaterialom, ki ga bomo potrebovali čez sezono.

Priprava in namestitve panjskih listov

Že pred prvim pregledom čebel moramo na panje namestiti nove panjske liste in nanje z lanskimi prepisati podatke o matici in pomembnih lastnostih čebelje družine. Sam uporabljam plastificirane panjske liste, na katere si podatke zapisujem s tankim alkoholnim flomastrom, čez zimo jih očistim z alkoholom in ponovno uporabim.

Prvi pregled v našem čebelarstvu opravim v prvi polovici tega meseca, ko je zunanja temperatura nad 10 °C, ob tem pa v naslednjih dneh niso napovedane pretirane ohlavitve. Pregledi so kratki, pri tem se vnaprej pripravim, da imam pri roki vse, kar potrebujem, da delo poteka hitro. Ko panj odprem, najprej iz njega odstranim testni vložek z mrtvimi čebelami in ob tem ugotovim, kje je čebelja družina. Preverim še količino zalege ter položaj zaloga hrane. Poraba hrane se v tem mesecu močno poveča, zato jo morajo čebele imeti dovolj, da

Foto: Simon Golob

Plastificirani panjski listi

lahko dobro oskrbujejo matico in vzdržujejo primerne pogoje za razvoj zalege. Šibkejšim družinam, ki so na sredini panja, prestavim stranske sate in sate z zalego prestavim ob steno, pri čemer je prvi stranski sat poln zaloge hrane. Prav tako na drugo stran gnezda postavim sate z zalogami, da čebelam olajšam delo s premeščanjem, ki je zlasti pomembno, če nastopi hladnejše obdobje in morajo čebele izdatno skrbeti za ogrevanje zalege, pri tem pa posledično porabljajo več zalog.

Čeprav čebelje družine v jeseni izdatno nakrmim, spomladi pri nekaterih družinah opažam, da imajo pomanjkanje hrane. Če nimam satov z zalogami, ki bi jih nastrgal in dodal ob gnezdo, si pomagam s pogačami, ki jih namestim na matično rešetko. Pri tem odstranim zaporo na matični rešetki, ki sem jo vstavil novembra, da sem preprečil uhajanje topllega zraka v mediščice.

Po prvem pregledu skrbno očistim testne vložke in jih do junija shranim v skladišče, ko jih bom ponovno vstavil v panje. V teh mesecih, ko niso nameščeni v panjih, čebelam s tem omogočim nekoliko več prostora, kar je zlasti pomembno po akacijevi paši, ko so panji polni čebel. V tem obdobju čebele same čistijo podnico, pri čemer lahko preprosto spremljam njihov čistilni nagon.

Drugi pregled opravim približno dva tedna po prvem (v drugi polovici marca). Ponovno preverim zalogo hrane in obseg zalege. Zgodi se, da moram močnejšim družinam ponovno dodati zaloge preko pogače ali prestavljanja medenih satov ob gnezdo. Pri tem pazim, da šibkejšim družinam gnezda v tem obdobju ne preurejam oz. vanj ne umeščam medenih satov, ker jim s tem, ob nastopu nižjih temperatur (ki v marcu ali kasneje skoraj zagotovo nastopijo), povzročim težavo pri gretju zalege.

Postavitev napajalnika

Zunaj čebelnjaka v marcu ponovno namestim napajalnik za čebele, s katerim čebele oskrbujem s čisto vodo. Vodo v tem mesecu čebele sicer lahko najdejo v naravi, z napajalnikom jim omogočim, da je izvor čist, ter bližino, da z iskanjem in zbiranjem ne izgubljajo preveč energije

Prvi pregled: izvlečena panjska podnica z zimskim drobirjem, ki se jo nato očisti in spravi do junija.

Foto: Peter Kozmus

Sajenje medovitih rastlin

V marcu je primeren čas tudi za sajenje medovitih rastlin. Pri tem sam (oz. tast) sadim medovite rastline na zemlji, ki jo imamo v lasti. K sajenju nagovarjam tudi bližnje sosedo, ker imajo njihova dejanja prav tako velik vpliv na čebele. V zimskem obdobju jih obiščem in jim ob tem podarim kozarec ali dva medu. Razložim jim, da so čebele del medu zbrale tudi na njihovih površinah in pri tem oprasile njihove rastline. Predstavim jim, da so čebele ne samo moja skrb, ampak preko zagotavljanja medovitih virov in odgovornega ravnanja s škropivi in odpadki skrb vseh nas. Ne vem, ali je to razlog ali ne, vendar s sosedi nikoli nisem imel sporov zaradi čebel. Pa tudi sicer imam z njimi dober, prijateljski odnos, kar je na vasi izrednega pomena.

Nakup čebeljih družin

V tem obdobju, ko čebelarji ugotavljamo, kako smo izzimili čebelje družine, se začne tudi intenzivna trgovina s čebeljimi družinami. Če smo zainteresirani za nakup družin, nam naj ne bo glavni kriterij cena, ampak predvsem zdravstveno stanje čebeljih družin in pasemska čistost. Priporočam nakup znotraj območja čebelarskega društva in od čebelarja, za katerega je znano, da ima dobre čebelje družine. Poleg

Pripravljene rezervne družine za prodajo

Foto: Peter Kozmus

tega od njega zahtevajmo zdravstveno spričevalo za čebelje družine, ki ga pridobi od veterinarke NVI. V ta namen mu posredujmo SI številko stojišča na katerega nameravamo namestiti nabavljene družine. Zavedajmo se, da če šele po nakupu ugotovimo, da je družina drugačna od pričakovane, to pogosto pomeni veliko dela in le malo uspehov. Dodatna previdnost pri tem je zato nujna.

Če družine prodajamo, bodimo odgovorni in ne prodajamo takih, ki jih tudi sami ne bi želeli imeti. Zavedajmo se, da kupec ob hitrem pregledu ne more spoznati družin tako dobro, kot jih sami poznamo, zagotovo pa jih bo spoznal čez čas in si o nakupu dokončno mnenje ustvaril čez sezono. Sam se občasno pojavljam predvsem v vlogi prodajalca, pri tem pa mi je najpomembnejše dolgoročno zadovoljstvo kupca.

Pritlikava vitka čebela (*Lasioglossum politum*)

dr. Andrej Gogala

gogala62@gmail.com

Pritlikava vitka čebela je med najmanjšimi divjimi čebelami, meri od 4 do 5 mm. Značilnost samic je široka štirikotna glava, ki jo stražarke gnezda uporabljajo, da z njo zaprejo vhod v rov v zemlji, kjer gnezdi. Gnezda spomladi zasnujejo prezimljene samice, ki imajo večje glave od kasneje izleženih delavk. So namreč družbena vrsta s skupnostmi, ki obstajajo do konca poletja, ko se izleže naslednja spolna generacija. Samce vidimo le poleti, ko oprashi mlade matice. Majhne čebele, kot je pritlikava vitka čebela, do peloda pogosto pridejo tako, da nagrizejo prašnike, ki še niso sprostili svoje vsebine. To počne tudi osebek na sliki. Vrsta je v Sloveniji razširjena in pogosta.

Foto: Andrej Gogala

Izgradnja Čebelarskega centra Slovenska Bistrica

Čebelarji ČD Slovenska Bistrica smo uresničili svoj četrti veliki projekt, ki smo si ga zadali, to je izgradnja Čebelarskega centra Slovenska Bistrica. Svojemu namenu smo ga uradno predali v nedeljo, 28. oktobra 2018, s tem pa smo omogočili razširitev dejavnosti, ki jo izvajamo, saj bomo v

prostorih izvajali izobraževalno dejavnost, ki se bo izvajala v sklopu Čebelarske učne poti medovitih rastlin in Vzrejne postaje krajske sivke.

Leta 2012 smo za objekt pridobili gradbeno dovoljenje in s podrtjem starih temeljev začeli graditi leta 2015. V objekt je vloženi več kot 9000 prostovoljnih ur, veliko denarnih in materialnih prispevkov raznih donatorjev in simpatizerjev

Foto: Maksimiljan Prah

Ob odprtju so trak prerežali (od leve proti desni) župan dr. Ivan Žagar, ministrica Aleksandra Pivec, predsednik ČD Maksimiljan Prah ter predsednik ČZS Boštjan Noč.

Foto: Maksimiljan Prah

Praporščaki pred pročeljem novega centra

čebelarstva, levji delež pa je prispevala Občina Slovenska Bistrica, predvsem po zaslugi g. župana dr. Ivana Žagarja, ki se globoko zaveda, da sta izobraževanje in ozaveščanje ljudi o zdravi naravi temelja za razvoj in obstanek napredne družbe.

Objekt je dokončan, pa vendar sami zidovi ne predstavljajo veliko, zato smo ob poteku gradnje že začeli skrbno pripravljati dejavnosti, s katerimi bomo zaokrožili svoja prizadevanja. V ta namen smo v objektu uredili manjšo društveno prodajalno za prodajo medenih izdelkov, pijač in spominkov, društveno knjižnico s strokovno in literarno vsebino, muzej z razstavnimi predmeti iz svoje okolice in seveda predavalnico, v kateri se bodo izvajala razna predavanja in srečanja. Največji poudarek pa bo na poučevanju predšolske

in šolske mladine o pomenu in življenju čebelic ter na ohranjanju zdravega okolja. V ta namen se je 16. oktobra 2018 v prostorih Čebelarskega centra podpisalo tripartitno sodelovanje med ČD Slovenska Bistrica, Občino Slovenska Bistrica in vzgojno-izobraževalnimi ustanovami. Da bo vse ostalo nekje zapisano, smo ob odprtju izdali *Bilten* o poteku gradnje, kjer so vsi sezname in potek dela s fotografijami.

Obiščite Čebelarski center v Slovenski Bistrici, kjer boste spoznali lepoto narave in doživeli prijetne trenutke. Ogleđ Čebelarskega centra je možen od aprila do novembra vsako nedeljo od 15. do 20. ure. Veselimo se vašega obiska! Naj cveti in medi!

Maksimiljan Prah, predsednik ČD Slovenska Bistrica

100 let organiziranega čebelarstva v Dobovi

V restavraciji Term Paradiso v Dobovi je 3. oktobra 2018 ČD Dobova Kapele obeležilo častitljivih sto let organiziranega čebelarstva v Dobovi. Ob tem visokem jubileju so v društvu razvili svoj prvi prapor.

ČD Dobova Kapele, v katero je včlanjenih 35 čebelarjev, je bilo pod nazivom Čebelarska družina Dobova ustanovljeno leta 1918, čebelarstvo kot dopolnilna dejavnost marsikatero kmetije pa se je pojavilo že mnogo let prej. Društvu so od začetka po vrsti predsedovali: Franc Vadnal, Ivan Jurkas, Andrej Bortič, Jože Stanič, Jože Žmavc, Jože Volčanjk in od januarja 2016 dalje aktualni predsednik Rafko Ogorevc.

Zbrane je najprej nagovoril predsednik ČD Dobova Kapele **Ogorevc**. Poudaril je, da so lahko zadovoljni z dejstvom, da jim uspeva ohranjati društvo in čebelarstvo v teh krajih. »Delovati moramo kot čebele – marljivo, medsebojno, delavno, temeljito, in to nam bo prineslo zadovoljstvo, napredek in nadaljnji uspeh,« je povedal in dodal, da v zadnjem desetletju kranjska sivka in čebelarska dejavnost pridobivata visok ugled.

Marko Alauf, podpredsednik ČZS, je dejal, da sto let, in to neprekinjeno, deluje malokatero društvo, po njegovih besedah morajo čebelarji ceniti ne samo svoje delo, ampak tudi

delo svojih očetov, dedov in vseh prednikov, kajti »to je bogata kulturna dediščina, ki smo jo dobili v roke, da jo negujemo in posređujemo tudi našim zanamcem«. **Ignac Sotlar**, predsednik Občinske čebelarske zveze Brežice, je omenil, da so prvotni člani ČD Dobova Kapele kasneje ustanavljali tudi še okoliška čebelarska društva, kot so ČD Krška vas, ČD Velika Dolina in ČD Brežice. Dobovsko-kapelsko društvo je bilo leta 1976 tudi ustanovni član OČZ Brežice.

ČD Dobova Kapele je ob jubileju prejelo zahvalo ČZS, odlikovanje Antona Janše II. stopnje za prispevek k razvoju čebelarstva na tem območju in plaketo Občine Brežice. Slavnostni trenutek je nastopil, ko je predsednik Ogorevc skupaj z županom razvil prvi društveni prapor in ga predal praporščaku Dominiku Kosiju. Zastava prapora je obšita z zlato vrvico. Na sprednji strani je opremljena z napisom čebelarskega društva, letnico začetka in letnico razvitja praporja. Na sredini je motiv slovenskega čebelnjaka. Na zadnji strani sta poleg obrisa Slovenije in napisa »Naj medi« v spodnjih kotih motiva divje češnje, v zgornjih pa motiva robinije.

Rok Retelj

Predsednik ČD Dobova Kapele Rafko Ogorevc ob prejemu odlikovanja A. J. II. stopnje

Razvitje prvega društvenega prapora

70 let Čebelarkega društva Majšperk

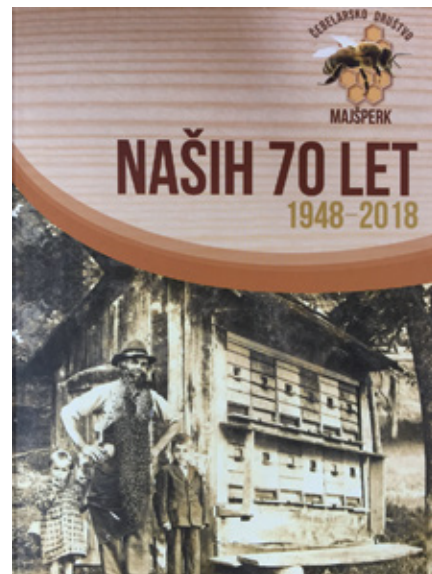
Naše Čebelarstvo društvo Majšperk je 12. oktobra 2018 praznovalo že 70-letnico obstoja društva. V veliki dvorani KPC-ja se je zbralo mnogo čebelarjev od blizu in daleč kot tudi veliko prijateljev čebelic in čebelarjev; med zbranimi naša županja dr. Darinka Fakin, predsednik ČZS Boštjan Noč, ravnateljica OŠ Majšperk Evelin Kočevar, Franci Šivic z ženo in naš najstarejši član dr. Ljuban Cenčič, ki je letos dopolnil 93 let.

Da zgodovina društva – zapisane besede mojega očeta Stanka Vedlina – ne bi šla v pozabo, smo se odločili zapise zbrati in dopolniti ter izdati zbornik. Ustanovni sestanek društva je bil 1. maja leta 1948. Takrat je Jože Korošec povabil k sebi pod brajde vse čebelarje. Prišli so Anton Kupčič, Martin Puh, Adolf Purg, Stanko Vedlin in Franc Lampret z namenom združevanja za lažje delovanje. Osnova je bila nabava strokovne literature. V zgodovini društva so bili vzponi in padci. Nekoč so bile paše izdatnejše, in ker so imeli čebelarji možnost svoje pridelke prodati, so začeli povečevati število čebeljih družin in se trdneje povezovati v društvo. Potem je prišlo leto 1980, ko so se v Sloveniji pojavile varo-

je. Ker marsikdo ni bil pripravljen na ta izziv, se je marsikateri čebelnjak tudi zaprl.

Več kot tri desetletja je bil gonilna sila društva in ustanovni član moj oče Stanko Vedlin, ki je ljubil strokovno literaturo, z velikim užitkom vsrkaval vse novosti na področju čebelarstva in to nesebično delil naprej. Poleg strokovnih predavanj smo obiskovali tudi kongrese Apimondie v Mehiki, Kanadi, Franciji, na Irskem, v Južnoafriški republiki, Ljubljani ... Ko je kongres gostila Ljubljana, je naše društvo sprejelo in gostilo avtobus čebelarjev iz Litve. Največji društven zalogaj je bil leta 2009, ko smo organizirali 7. slovenski čebelarski praznik v Majšperku. Ob tej priložnosti smo praznovali 60-letnico in razvili društveni prapor. Skrbimo tudi za šolski čebelnjak, za šolski čebelarski krožek in medoviti vrt rastlin ob čebelnjaku. Sodelujemo tudi pri naravoslovnih dnevih v šoli Majšperk. Zadnja leta se je društvo uveljavilo z vsakoletno prireditvijo Čajanka z medom v Preši, kjer promoviramo uporabo čebeljih proizvodov za apiterapevtske namene.

Slovesnejši pridih praznovanju pa so dodali praporščaki ZČD Ptuj in sosednjih ČD Rogatec in ČD Slovenska Bistrica.

Naslovnica jubilejnega zbornika

Prejemniki odlikovanj in zahval

Foto: Arhiv ČD Majšperk

Foto: Arhiv ČD Majšperk

Tatjana Vedlin, predsednica ČD Majšperk

Miniturni »Janšev čebelnjak« izročeni podružnični šoli Krog

ČZS je v znak zahvale za podporo in za uspešno vodenje projekta SDČ takratnemu ministru za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter sedanjemu predsedniku Državnega zbora RS, mag. Dejanu Židanu, podarila miniturni »Janšev čebelnjak«. Mag. Dejan Židan se je odločil, da podarjeni čebelnjak podari OŠ II Murska Sobota, kjer sta se šolala njegova otroka. 7. septembra 2018 ga je slavnostno predal v roke šolarjev podružnične šole Krog. Na šoli je že organiziran čebelarski krožek. Čebelnjak bo članom čebelarkega krožka omogočil pridobivanje praktičnih znanj.

Janez Vencelj, podpredsednik ČZS

Foto: Janez Vencelj

Mednarodni simpozij apiterapije

Vabimo vas na mednarodni simpozij o apiterapiji, ki bo v soboto, 30. marca 2019, v Narodnem domu Maribor, ulica Kneza Koclja 9, od 8. do 14. ure v veliki dvorani v 1. nadstropju. Dogodek je namenjen odkritju doprsnega kipa dr. Filipa Terča, očeta moderne apiterapije, in svetovnemu dnevu apiterapije. **Program simpozija:**

8.00–8.30: Registracija udeležencev, sprejem.

8.30–9.00: Pozdrav in uvodna beseda.

9.00–9.30: **O pomenu dela dr. Filipa Terča**, doc. dr. Gregor Pivec; Medikohistorična sekcija slovenskega zdravniškega društva.

9.30–10.30: **Kompleksna rehabilitacija v apiterapiji**,

mag. Aleksander Barkov, Karlovy Vary;

10.30–11.30: **Odkritje doprsnega kipa dr. Filipa Terča** v avli Narodnega doma Maribor, odmor za kavo.

11.30–12.30: **Apitoksinoterapija**, novi pristop, veliko vbodov na mali površini, Branko Končar; samostojni raziskovalec.

12.30–13.00: **Apimedita 2018, apivrtec**, Nina Ilič; direktorica zavoda Eneja ter **Apiterapija v Ameriki**, Nika Pengal.

ČZD Maribor,
Sekcija za apiterapijo dr. Filipa Terča

Med kranjske čebele v kulinariki

Na povabilo Srednje šole za gostinstvo in turizem smo se čebelarji ČD Ljubljana Moste Polje 5. februarja 2019 udeležili predstavitve maturitetnega projekta na temo *Med kranjske čebele v kulinariki*. Dijak 2. letnika Sašo Marolt, ki je na šoli zadolžen za stike z javnostjo, nas je povabil k sodelovanju. Naše društvo se je na pobudo našega predsednika g. Tomaža Sveteta povabilu odzvalo. Na dogodku ni manjkal čebelarški prapor našega društva, na panoju smo imeli poslikave panjskih končnic, ki so jih poslikali otroci v vrtcih in šolah. Mize so krasili tudi pridelki in izdelki naših čebelarjev. Strežno osebje je imelo na oblačilih pripeto čebelarstvo značko. V uvodu je dijaški pevski zbor zapel Slakovo pesem *Čebelar*. Dijaki so nam priredili pravi kulinarčni užitek in zanimivo je bilo, da so vse jedi, od rib, mesa, štrukljev, sladic, do kave in različnih pijač, imele pridih medu kranjske čebele. Jediti smo čebelarji in drugi povabljeni ocenili kot vrhunske in bili presenečeni, da je to delo dijakov srednje šole. Čestitke vsem dijakom, njihovim

Predsednik ČD Tomaž Svete in ravnateljica šole Marjeta Smole sta razrezala medeno torto

mentorjem in ravnateljici šole, ge. prof. Marjeti Smole.

Lilijana Rajkovič

Foto: Lilijana Rajkovič

Gratinirana zarebrnica lososa

Gratinirana zarebrnica lososa z lipovim medom in mandlji. Namesto mandljevih lističev lahko uporabimo tudi nariban sir.

SESTAVINE ZA 4 OSEBE: 4 lososove zarebrnice (700 g fileja), sok limone, rožmarin, 80 g masla, 2 jajci, 1,5 dl sladke ali kisle smetane, 120 g koruznega zdroba, 20 g lipovega medu, sol, poper, 20 g lističev mandljev/naribanega sira, češnjevi paradižnik.

PRIPRAVA: Zarebrnice lososa mariniramo s sokom limone in rožmarinom. Posolimo in popečemo z obeh strani na segretim maslu v ponvi. Preložimo v ognjevarno posodo. V kotličku umešamo jajci, smetano, koruzni zdrob, med, sol in poper. Prelijemo po popečenih zarebrnicah. Posujemo z lističi mandljev. V pečici gratiniramo deset minut na 180 °C. Garniramo s popečenim češnjevimi paradižnikom.

Svoj recept pošljite na e-naslov: natasa.strukelj@czs.si.

Avtorica recepta: Marija Arh Ivanšek

Foto: Marija Arh Ivanšek

Simpozij in slavnostna akademija ob 100-letnici ČD Dolsko, Domžale, Krtina Dob, Lukovica in Moravče

Po 100 letih združeni skupaj vabimo na simpozij in slavnostno akademijo ob 100-letnici organiziranega čebelarstva in delovanja čebelarstev Dolsko, Domžale, Krtina Dob, Lukovica in Moravče, ki bosta potekala v soboto, **9. marca 2019, v Čebelarstvu Slovenije**. Simpozij je namenjen vsem čebelarjem, strokovni in splošni javnosti.

Program SIMPOZIJA:

10.00–10.15 *Pozdrav in uvod*, moderator Mitja Nakrst.

10.15–10.35 *Nekaj poudarkov iz zgodovine čebelarstva našega območja*, Matej Kotnik.

10.35–10.55 *Pomembne razlike med čebelarjenjem pred 100 leti in danes, kaj smo se naučili, kje smo delali napake, na kaj moramo biti pozorni v prihodnosti*, Janko Božič.

10.55–11.15 *Pomen čebelarstva v slovenski ljudski in kulturni dediščini – kakšno je bilo izročilo čebelarjev*, Dušica Kunaver.

11.15–11.30 *Odmor za kavo in čaj z medom*.

11.30–11.50 *Čebelarstvo doma in po svetu*, Aleš Gregorc.

11.50–12.10 *Kaj moramo kot čebelarji posamezniki in družba*

postoriti, da ohranimo in razvijamo takšno okolje, da bo lahko čebela uresničevala svoje poslanstvo, Anton Komat.

12.10–12.30 *Razprava in zaključek simpozija*.

Ob 17. uri sledi SLAVNOSTNA AKADEMIJA. Pred slavnostno akademijo se bodo ob 16. uri predstavniki vseh društev poklonili ustanoviteljem ter vsem svojim predhodnikom s položitvijo venca pred Slaparjevo hišo v Lukovici (Stari trg 7), kjer je bila 9. marca 1919 ustanovljena Čebelarstva podružnica za brdski sodni okraj. Na akademiji nas bodo nagovorili: Peregrin Ine Stegnar, predsednik Pripravljalnega odbora ob stoletnici, Boštjan Noč, predsednik ČZS, ter slavnostna govornica Lučka Kajfež Bogataj. Pomen stoletnice organiziranega čebelarstva bo orisal zgodovinar in odgovorni urednik *Zbornika ob stoletnici* Blaž Otrin. Akademijo bo spremljal bogat kulturno-glasbeni program.

ČD Dolsko, Domžale, Krtina Dob, Lukovica in Moravče

Strokovna razprava o produktni odgovornosti

Čebelar ima dve pomembni nalogi, ena je skrb za čebelje družine, druga pa skrb za varnost in kakovost čebe-

ljih pridelkov. **Čebelar je produktno odgovoren za svoje izdelke!** O zakonodaji in kaj to pomeni v praksi, bomo spregovorili na strokovni razpravi, ki bo potekala v četrtek, 7. marca 2019, ob 16. uri v prostorih ČZS. Na razpravi bodo sodelovali: ga. Andreja Bizjak,

Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, ga. Alenka Juric, dr. vet. med. z VF NVI, ter Boris Seražin, združenje profesionalnih čebelarjev. Vabljeni!

Mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka JSSČ

Paviljon Čebelji svet z marcem v Mirni Peči na Dolenjskem

Čebelji svet bo od prvega marca naprej na ogled v Muzeju Lojzeta Slaka in Toneta Pavčka v Mirni Peči. Šest metrov dolga in tri metre visoka kupola je sestavljena iz lesenih šesterkotnikov – čebeljih celic, združenih

v satovju. V njih so na ogled poučne fotografije, videoposnetki ter gradiva o čebelah in drugih opraševalcih. Paviljon je zasnovan interaktivno, obiskovalci si čebelji svet lahko ogledajo skozi virtualno resničnost s sodobnimi tehnološkimi pripomočki, npr. ogled panja v 360-stopinjskem pogledu, z VR-očali, naredijo »selfie« z virtualnim tridimenzionalnim modelom lebdeče kranjske čebele ... **Uradni**

dogodek ob odprtju paviljona Čebelji svet v Muzeju L. Slaka in T. Pavčka v Mirni Peči bo v sredo, 20. marca 2019, ob 11. uri v muzejskih prostorih.

Ob kratkem kulturnem programu bodo zbrane nagovorili ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. Aleksandra Pivec, predsednik ČZS Boštjan Noč ter župan občine Mirna Peč Andrej Kastelic.

Ljudmila Bajc, strokovna sodelavka

Nova knjižica Čebelar po srcu

ČZS ima v svoji zbirki ponovno nekaj novega in zanimivega. Izšla je nova knjižica z naslovom *Čebelar po srcu*, avtorice Andrejke Čufer. Knjižica slikovito opisuje, kako so čebele očarale tudi našega genialnega učitelja čebelarstva Antona

Janšo že v njegovi mladosti. Ves se jim je posvetil in vse do svoje mnogo prezgodnje smrti z izjemnim darom za opazovanje odkrival skrivnosti njihovega življenja. Knjižica je v slovenskem jeziku, cena: 19,71 EUR z DDV, in v angleškem jeziku, cena: 21,90 EUR z DDV. Naročila: ines.zunic@czs.si, 041/337 854.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

68. redni občni zbor Čebelarske zveze Slovenije

68. redni občni zbor ČZS bo v soboto, 6. aprila 2019, ob 9. uri v prostorih ČZS na Brdu pri Lukovici. Dnevni red:

1. Slavnostni začetek in izvolitev delovnih organov občnega zbora.
2. Razglasitev prejemnikov in podelitev odličij Antona Janše.
3. Podelitev predsednikovih priznanj.
4. Poročilo verifikacijske komisije.
5. Poročilo o uresničitvi delovnega in finančnega načrta ČZS za leto 2018 in predsednikovo poročilo.
6. Poročilo nadzornega odbora.

7. Razprava o poročilih.
8. Sprejem revidiranega poslovnega poročila ČZS za leto 2018.
9. Sprejem delovnega in finančnega načrta ČZS za leto 2019.
10. Pravila ČZS.
11. Predstavitve knjige *Monografija o organiziranem slovenskem čebelarstvu*.
12. Delegatska vprašanja in predlogi.

Občni zbor je najvišji organ ČZS, ki ga sestavljajo delegati članov krovne čebelarске organizacije. En delegat zastopa enega člana ČZS, torej je vseh delegatov občnega zbora ČZS v letu 2019 204. Na občnem zboru ima posameznik glasovalno pravico samo, če se ga udeležuje kot delegat in

ima pooblastilo društva oz. zveze. Delegati morajo biti člani ČZS. Občni zbor je javen. Najpomembnejše delo občnega zbora je pregled dela ČZS v preteklem letu in predvsem sprejem programa dela za tekoče leto. Želja in cilj vseh nas sta dobro poslovanje ČZS in občni zbor je priložnost in možnost, da delegati povedo mnenje svojega društva ali zveze o delovanju ČZS, predvsem pa, da podajo svoje predloge za izboljšanje dela ČZS. V svojem imenu in v imenu vodstva ČZS prosim društva, da v največji možni meri pošljejo svoje delegate na 68. redni občni zbor ČZS. Na letošnjem občnem zboru ČZS bo možen tudi prevzem knjige *Monografija o organiziranem slovenskem čebelarstvu*.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Naročilo nove *Monografije o organiziranem slovenskem čebelarstvu*

V mesecu marcu, natančneje 16. marca 2019, bo izšla *Monografija o organiziranem slovenskem čebelarstvu*. Knjiga bo na približno 230 straneh zajemala opise čebelarskih društev, območnih čebelarskih zvez in njihovih praporov. *Monografija* je z vašo pomočjo nastajala dve leti. Format knjige bo B5 (malo večja velikost A4). Bilo je zbranega ogromno gradiva in vložena veliko truda, da je nastala knjiga, ki nam bo lahko v ponos.

Knjiga je namenjena vsem čebelarskim društvom in zvezam, služi pa lahko tudi kot protokolarno darilo. Slovenski čebelarji slovimo v svetu

kot najbolje organizirani, ena od posebnosti so naši prapori, ki so simbol društev, zvez in navzven kažejo našo pripadnost društvu, zvezi, predvsem pa posebno spoštovanje čebeli, kot ga imamo le Slovenci. *Monografija* bo pravi PONOS SLOVENSKEGA ČEBELARSTVA in ne sme manjkati v vsakem društvu, zelo pomembno je tudi, da jo društva v okviru zmožnosti podarite vodstvu lokalne skupnosti, lokalni knjižnici, šoli ...

Monografijo lahko naročite po ceni 35,00 EUR z vključenim DDV. Monografija izide v omejeni nakladi 500 izvodov in je na voljo do razprodaje! Knjigo boste lahko po vplačilu prevzeli na sedežu ČZS ali na Občnem zboru ČZS, ki bo 6. aprila 2018. Prednaročila zbiramo na e-naslovu

ines.zunic@czs.si ali na telefonski številki 041/337 854.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Kako pravilno zaščititi in obnoviti čebelnjak – Belinka izobražuje

V ponedeljek, 18. marca 2019, bo na sedežu ČZS ob 17. uri potekalo stro-

kovno izobraževanje na temo prenove starih čebelnjakov in zaščite novih čebelnjakov z lazurami za les. Izobraževanje bo vodila Neda Seidl, strokovnjakinja iz podjetja Belinka Belles. Belinka Belles je v skoraj 50 letih uspe-

šnega delovanja postala pravi sinonim za vrhunsko zaščito in poudarjanje naravne lepote lesa. Ponaša pa se tudi z lazurami za les, ki so čebelam prijazne in neškodljive. Priručno vabljeni!

Tajništvo ČZS

Delavnica in strokovna razprava o sajenju medovitih rastlin

ČZS, JSSČ, organizira strokovno razpravo, namenjeno spodbujanju sa-

jenja medovitih površin na javnih površinah, v parkih, vrtovih, čebelnjakih, gozdovih. Potekala bo v Botaničnem vrtu v Ljubljani 4. aprila 2019 ob 15. uri. Dogodek bo dodatno obogaten s praktičnim prikazom možnosti zasaditve okolice čebelnjaka. Ne zamudite kori-

stnih nasvetov na začetku sezone sajenja. Več o vsebini in sodelujočih in razpravi bomo predstavili v naslednji številki SČ-ja in na spletni strani ČZS.

Nataša Klemenčič Štrukelj, svetovalka JSSČ

Objava treh javnih razpisov za čebelarje

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano obvešča čebelarje, da bodo predvidoma **v petek, 22. marca 2019**, v Uradnem listu RS objavljeni **trije javni razpisi za čebelarje**, in sicer za oddajo vlog pri ukrepih: **Tehnična pomoč čebelarjem, Racionalizacija sezonske selitve panjev in Subvencioniranje vzreje čebeljih matic**. Rok za oddajo vlog pri ukrepih Tehnična pomoč čebelarjem in Racionalizacija sezonske selitve panjev začne teči peti dan po objavi javnega razpisa v Uradnem listu, kar pomeni predvidoma v sredo, 27. marca 2019, z začetkom ob

9. uri, in traja do zaprtja javnega razpisa, ki se objavi na spletni strani MKGP-ja. Rok za oddajo vlog pri ukrepu Subvencioniranje čebeljih matic začne teči po objavi javnega razpisa v Uradnem listu RS in traja do vključno 30. aprila 2019.

V okviru ukrepa **Tehnična pomoč čebelarjem** se čebelarjem omogoča posodobitev čebelarstva, kar prispeva k izboljšanju stanja proizvodnje in trženja čebelarskih proizvodov ter s tem izboljšanju starostne strukture čebelarjev v Sloveniji. V okviru ukrepa **Racionalizacija sezonske selitve panjev** se čebelarjem omogoča sofinanciranje nakupa sredstev za prevoz čebel na pašo. Cilj te podpore sta posodobitev sredstev za prevoz čebel na pašo in dvig konkurenčnosti čebelarjenja. Pri ukrepu **Subvencioniranje vzreje čebeljih matic** se vzrejevalcem čebeljih matic dodelijo nepovratna sredstva, če so povečali vzrejo kakovostnih plemenskih (rodovniške in gospodarske) čebeljih matic. Vzreja rodovniških čebeljih matic pa se subvencionira tudi za vzdrževanje trotovskih linij na plemenilni postaji. Cilj te podpore je spodbuditi vzrejevalce čebeljih matic k vzreji kakovostnejših matic in k večjemu številu vzrejenih matic.

Vlagatelji so čebelarji, ki opravljajo čebelarsko dejavnost na ozemlju Slovenije ter izpolnjujejo predpisane pogoje za dodelitev sredstev, opredeljene v javnem razpisu..

Tjaša Krenker, MKGP

Uradne ure za svetovanje o javnem razpisu za tehnično pomoč

ČZS, JSSČ, bo po predvideni objavi javnih razpisov za tehnično pomoč čebelarjem, racionalizacijo sezonske selitve panjev in subvencioniranje vzreje čebeljih matic (22. marca 2019) kot pomoč čebelarjem pri pripravi njihovih vlog po različnih krajih v Sloveniji organizirala uradne ure. Vsem, ki imate namen kandidirati na razpis za tehnično pomoč čebelarjem oz. racionalizacijo sezonske selitve panjev, predlagamo, da si pravočasno pripravite vsa veljavna potrdila o usposabljanjih ter račune in potrdila o plačilih, ki bodo kot priloga sestavni del vloge za prijavo na javni razpis. Na svoji upravni enoti preverite, ali imate urejeno številko KMG

Ponedeljek, 25. 3. 2019	
Sedež ČZS, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	11.–17. ure
Pisarna JSSČ v ČRIC-u Gorenjske, Rožna dolina 50a	11.–17. ure
Pisarna JSSČ, Mestni trg 4, Metlika	11.–17. ure
Pisarna JSSČ, Ulica Štefana Kovača 40, Murska Sobota	11.–17. ure
Pisarna JSSČ v kulturnem domu, Dobrna 1a, Dobrna	11.–17. ure
Društveni prostori ČD Dravograd, Meža 10, Dravograd	11.–17. ure
Pri Atelški, Povir 52, Sežana	11.–17. ure
Torek, 26. 3. 2019	
Pisarna ČD Ptuj in ZČD Ptuj, Trstenjakova 9, Ptuj	9.–11. ure
Pisarna JSSČ, Streliška ulica 50, Maribor	12.–16. ure
Sedež ČZS, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	10.–16. ure
Grm Novo mesto – Center biotehnike in turizma, Sevnica 13, Novo mesto	12.–16. ure
Dom čebelarjev Brode, Brode 37, Škofja Loka	10.–16. ure

MID (ob morebitnem črpanju sredstev iz ukrepov skupne kmetijske politike, med katere sodijo tudi vsi trije gornji javni razpisi, mora imeti kmetijsko gospodarstvo poleg nosilca KMG MID določenega tudi njegovega namestnika). **Čebelarje, ki ste aktivni uporabni-**

ki sheme SMGO že pred letom objave razpisa in imate namen kandidirati na razpis za tehnično pomoč čebelarjem, pozivamo, da to čim prej sporočite na tel. št. 01/729 61 29, da vam bomo lahko pravočasno izdali potrdilo.

Lidija Senič, vodja služb ČZS

Razpis za inštruktorje Slovenske čebelarske akademije

Slovenska čebelarska akademija

(ZKme-1E; UL RS št. 22/2018 z dne 4. 4. 2018), oddelek Kmetijskega inštituta Slovenije, vabi k sodelovanju: **ČEBELARSKE INŠTRUKTORJE – SODELAVCE SLOVENSKE ČEBELARSKE**

AKADEMIJE (M/Ž) za poučevanje v Sloveniji in po svetu. Več informacij najdete na spletni strani Slovenske čebelarske akademije: <https://sca.kis.si>. Damjana Grobelšek, predstojnica SČA

Koledar prireditev ob praznovanju drugega svetovnega dne čebel

Če na svojem območju organizirate društvene, občinske ipd. dogodke ob drugem svetovnem dnevu čebel, vas prosimo, da to sporočite na e-naslov: barbara.dimc@czs.si, da vas vpišemo

na skupni koledar dogodkov. Podatki naj zajemajo datum, uro, prireditev in kraj praznovanja.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

17. čebelarški praznik Slovenije in 2. praznovanje svetovnega dne čebel na Koroškem

17. čebelarški praznik Slovenije 2019 ter praznovanje 2. svetovnega dne čebel bomo obeležili na Ravnah na Koroškem v soboto, 18. maja 2019, na prireditvenem prostoru pri gradu Ravne. Prireditvev bo mednarodna, saj so udeležbo že napovedali tudi čebelarji sosednjih držav Hrvaške in Avstrije.

Vljudno vas prosim, da si mesto na prireditvi zagotovite s hitro prijavo. Slavnostna proslava bo potekala od 11.00 do 12.30, sledila ji bosta kosilo in druženje ob zvokih narodnozabavnega ansambla. Cena kosila znaša 10 EUR (praporščakom pripada brezplačno kosilo). Bone za kosilo in darila boste prevzeli na info točki, kjer boste dobili tudi informacijo o sedežnem redu. Samo za tiste, ki bodo poslali prijavnico in poravnali znesek **pred 31. marcem 2019**, bo zagotovljen vstop na prireditveni prostor. V spremljajočem programu

bodo potekali čebelarška, kmečka in rokodelska tržnica, razstave (čipkarska, čebelarška), delavnice, kuhanje medenega kotlička, predstavitev čebelarstva, promocija shem kakovosti v čebelarstvu ter ogled Prežihove bajte, Čebelarškega centra Prevalje, muzeja železarstva in gradu Ravne. Informacije: Čebelarška zveza Koroške, Meža 10, 2370 Dravograd, 041/712 668, ludvik.kordez@gmail.com (Ludvik), 041/754 272, zoranmicic2010@hotmail.com (Zoran). Dobrodošli na Koroškem!

Čebelarška zveza Koroške

Novosti v Zakonu o nevladnih organizacijah

14. aprila 2018 je začel veljati Zakon o nevladnih organizacijah (ZNOrg, Ur. l. št. 21/2018, 30. 3. 2018). Zakon v slovenski pravni red prinaša definicijo nevladne organizacije in uvaja status nevladne organizacije v javnem interesu, ki nadomešča sedanji status društva v javnem interesu. Poenoteni so tudi pogoji za pridobitev takšnega statusa za vse nevladne organizacije (društva, zavode in ustanove). Ena izmed novosti je, da mora nevladna organizacija, ki že ima status nevladne organizacije oz. to želi postati, **izpolniti izjavo in jo posredovati do 30. marca 2019 na svoje resorsko ministrstvo**. Čebelarška društva torej na Ministrstvo RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. V nadaljevanju objavljamo obrazložitev novosti ter namen statusa nevladne organizacije v javnem interesu.

Bistvene novosti, ki jih prinaša zakon:

- opredeljuje pogoje, ki jih mora organizacija izpolnjevati, da se šteje za nevladno organizacijo;
- uvaja status nevladne organizacije v javnem interesu;
- opredeljuje pogoje za pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu;
- opredeljuje obveznosti nevladnih organizacij v javnem interesu, med drugim obveznost poročanja na dve leti;

- opredeljuje pravice in ugodnosti za nevladne organizacije v javnem interesu, med drugim prednost pri javnih razpisih;
- vzpostavlja evidenco nevladnih organizacij v javnem interesu pri AJPES-U, ki bo javno dostopna od 14. januarja 2019 dalje;
- opredeljuje subjekte podpornega okolja za nevladne organizacije (horizontalna mreža, regionalna stičišča, vsebinske mreže NVO);
- vzpostavlja proračunski sklad za razvoj nevladnih organizacij.

Izjava po četrtem odstavku 31. člena, drugem odstavku 32. člena ali drugem odstavku 33. člena ZNOrga vsebuje, da sta ustanovni akt in delovanje organizacije usklajena s pogoji, ki veljajo za pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu po ZNOrgu. Izjava je med drugim namenjena tudi društvom, zvezam društev, mladinskim svetom, zavodom in ustanovam, ki so imele na dan 14. aprila 2018 status društva v javnem interesu ali temu podoben status (31. člen ZNOrga), ter društvom, za katera je dne 14. aprila 2018 zakon določal, da je dejavnost, ki jo izvajajo, v javnem interesu (ta pogoj ni izpolnjen, če je zakon določal, da je organizacija ali njena dejavnost dobrodelna, splošnokoristna ali humanitarna) (33. člen ZNOrga). **IZJAVA glede izpolnjevanja pogojev, ki veljajo za podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu, najdete na:** [\[stopki/statusi_in_pravice/pridobitev_statusa_nevladne_organizacije_v_javnem_interesu/\]\(http://www.mk.gov.si/si/storitve/po-stopki/statusi_in_pravice/pridobitev_statusa_nevladne_organizacije_v_javnem_interesu/\).](http://www.mk.gov.si/si/storitve/po-</p>
</div>
<div data-bbox=)

Nevladna organizacija v javnem interesu skladno z 12. členom ZNOrga v 30 dneh sporoči ministrstvu, ki je nevladni organizaciji podelilo status v javnem interesu, spremembe, ki lahko vplivajo na izpolnjevanje pogojev za podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu, in sicer:

- spremembo ustanovitelja, po kateri na položaj novega ustanovitelja vstopi pravna oseba;
- spremembo ustanovitvenega akta, ki se nanaša na namen organizacije, dejavnosti organizacije, uporabo presežka prihodkov nad odhodki ali na prenos premoženja v primeru prenehanja;
- spremembo sestave poslovodnega organa, organa upravljanja ali organa nadzora, po kateri se poveča skupno število glasov predstavnikov države, samoupravne lokalne skupnosti, druge osebe javnega prava, nosilca javnega pooblastila, mednarodne nevladne organizacije, politične stranke, sindikata, zbornice, gospodarske družbe, fizične osebe, ki na trgu samostojno opravljajo pridobitno dejavnost, ali druge osebe, ki ni nepridobitna.

Vse dodatne informacije so vam na voljo na tel. št. 041/370 409.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Delavnica za ponudnike čebelarskega turizma

Delavnica z naslovom *Kreativni turizem 2 – razvoj kreativne turistične ponudbe in prodor na trg* bo potekala v soboto, 23. marca 2019, ob 9. uri v Čebelarskem centru Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica. Delavnica je nadaljevanje osnov kreativnega turizma in trženja kreativnih turističnih produktov s področja čebelarstva. Letos jih bomo še nadgradili. **Teme delavnice:**

- koncept kreativnega turizma in sodobni turisti;
- trajnostni turizem in zakaj je to priložnost za manjše lokalne ponudnike;

- interpretacija v kreativnem turizmu;
- zgodbarjenje oziroma *storytelling* kot najmočnejše orodje majhnih ponudnikov in **praktično delo**.
- marketing in trženje čebelarske ponudbe;

Delavnica je namenjena čebelarjem in apiterapevtom, ki:

- bi radi svoje čebelnjake odprli turistom,
- bi želeli svojo ponudbo prilagoditi sodobnim turistom,
- bi radi ustvarili in ponudili nove proizvode,
- želijo ustvariti delavnice in na ta način zadržati gosta dlje in
- si želijo povečati prodajo in izboljšati ponudbo.

Delavnico bo izvajala **Maja Čampelj**, ki se s turizmom ukvarja na različne načine že več kot deset let. Diplomirana komunikologinja in podiplomska študentka trajnostnega turizma v Veliki Britaniji je svoje izkušnje in znanja pridobivala tako doma kot tudi v tujini.

Cena delavnice je 37,00 EUR za članke in 45,00 EUR za nečlane/na osebo. Prijave in druge informacije prejmete na e-naslovu: barbara.dimc@czs.si ali telefonski številki 041/370 409. Veljale bodo samo plačane prijave. Minimalno število potrebnih udeležencev za izvedbo delavnice je 15, maksimalno 20. Lepo vabljeni!

Čebelarska zveza Slovenije

Oddaja vzorcev čebel na merjenje kubitalnega indeksa

Sedaj je še čas, da se pripravijo vzorci čebel za analizo kubitalnega indeksa. V prejšnji številki SČ-ja smo predstavili številne naloge, ki jih imajo terenski svetovalci v čebelarstvu po terenu.

Ena od nalog terenskih svetovalcev v čebelarstvu je tudi pomoč čebelarjem pri pripravi vzorcev za analizo kubitalnega indeksa. Za izračun kubitalnega indeksa je treba zbrati 25 prednjih kril čebel delavk. Čebele se zberejo v matičnice, pri tem pazimo, da ne zberemo mladih čebel, ki so se pravkar izlegle. Ko imamo zbran vzorec vsaj 25 čebel, je treba zabeležiti številko panja oz. številko čebelnjaka, iz katerega smo vzorčili čebele. V nadaljevanju postopka priprave vzorca lahko pomoč poiščemo pri terenskih svetovalcih v čebelarstvu. Vzorca čebel

je treba vzeti iz zamrzovalnika in ju osušiti, kar olajša delo odzemanja kril. Čebelam odstranimo s pomočjo škarjic prednjo levo krilo. Nato s pinceto krilo položimo na predhodno pripravljen brezbarvni lepilni trak. Pri lepljenju na lepilni trak je treba biti pozoren, da so vsa krila obrnjena enako. Ko imamo vse vzorce kril na lepilnem traku, tega prilepimo na prozorno folijo. Tako imamo pripravljen vzorec za analizo. Zraven vzorca priložimo svoje podatke in jih pošljemo na ČZS, kjer se opravi analiza.

Za ločevanje podvrst čebel se je najprej uporabljala barva čebel, ki je tudi najočitnejša lastnost. Kasneje se je uveljavilo merjenje morfoloških lastnosti in s tem natančnejše razvrščanje podvrst čebel. V našem primeru se osredotočimo na merjenje in računanje kubitalnega indeksa. Za kranjsko čebelo oz. sivko (*Apis mellifera carnica*), ki je uvrščena v jugo-vzhodnoevropsko skupino čebel, je kubitalni indeks

Slika 1: Ožiljenost kril kranjske čebele

med 2,4 in 3,2. Čebelar prejme poročilo, ali dobljeni podatki z analizo pregledanih vzorcev čebel izkazujejo značilnosti za kranjsko čebelo.

Kot že omejeno, so pri pripravi vzorcev čebelarjem v pomoč terenski svetovalci v čebelarstvu na terenu. Čebelarska društva se lahko dogovorite z njimi in skupaj izvedete delavnico za pripravo vzorcev kril za analizo. Čebelarji pa se lahko udeležite tudi ene od delavnic na temo rejski program in osnovna odbira, ki jih izvajajo v pomladanskem času, in pridobite novo znanje s področja osnovne odbire v čebelarstvu. Urnik delavnic za mesec marec je objavljen v nadaljevanju.

Tomaž Samec, svetovalec JSSČ

Urnik svetovalnih delavnic terenskih svetovalcev JSSČ v marcu

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
4. mar.	19.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu	Tomaž Pintar	Kulturni dom Jože Ažmana	g. Rupnik 031/688 834
6. mar.	17.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu	Tomaž Pintar	Restavracija Raj, Tržič	g. Perne 041/634 506

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
13. mar.	19.00	Osnovna odbira v čebelarstvu in pridelava medu in sheme kakovosti	Dušan Milinković	V prostorih nekdanje srednje šole, Metlika	g. Šuklje 031/431 065
21. mar.	17.00	Dobra tehnološka praksa in osnovna odbira v čebelarstvu	Peter Babnik	Kulturni dom Vojnik	g. Babnik 041/211 295
27. mar.	19.00	Pridelava medu in sheme kakovosti	Janez Markič	V prostorih Kmetijske zadruge Medvode	g. Ločniškar 051/636 504
31. mar.	10.00	Dobra tehnološka praksa in osnovna odbira v čebelarstvu	Pavel Praper	Šolski čebelnjak Prevalje	g. Praper 030/604 087

Urniki usposabljanj v marcu

Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. **Člani ČZS morajo na usposabljanja ob-**

vezno prinesiti izkaznico ČZS! Iz objektivnih razlogov bo urnik lahko naknadno spremenjen in dopolnjen. Vse spremembe bodo objavljene na naši spletni strani www.czs.si. **Na**

usposabljanja o Apitehničnih ukrepih, Smernicah dobrih higienskih navad (osnovne in obnovitvene) s seboj obvezno prinesite veterinarski dnevnik.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
1. mar.	18.00	Tehnologija čebelarjenja z različnimi vrstami listovnih panjev	Simon Golob	ČRIC, Lesce, Rožna dolina 50a	g. Perčič 041/523 781
2. mar.	9.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto**	Brane Borštnik	KS Blagovna, Proseniško 22, Šentjur	g. Jernej 040/650 850
4. mar.	16.00	Zatiranje varoj pri čebelah v klasičnem čebelarstvu, Varoza – pravna podlaga, sledljivost uporabe zdravil in farmakovigilanca*	mag. Vida Lešnik	KD Kamnica, Vrbanska cesta 97, Kamnica	ga. Lešnik 041/645 792
4. mar.	16.30	Oskrba čebeljih družin skozi leto**	Brane Borštnik	Četrtna skupnost Bežigrad, Vojkova 1, Ljubljana	g. Omrčen 041/398 105
4. mar.	17.00	Trženje čebeljih pridelkov in izdelkov	Nataša Klemenčič Štrukelj	Narodni dom, Tržaška cesta 44, Logatec	g. Nagode, 041/429 465
4. mar.	17.00	Zatiranje varoj pri čebelah v klasičnem čebelarstvu*	mag. Ivo Planinc	Prostori društva upokojencev, Močnikova 8, Cerkno	g. Planinc 041/740 805
4. mar.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Tomaž Samec	Gasilski dom Banovci	g. Trstenjak 051/315 559
6. mar.	16.00	Biologija in kontrola parjenja matic	dr. Peter Kozmus	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	ga. Kovačevič 01/729 61 24
6. mar.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Tomaž Samec	KTC (Kulturno-turistični center) na Sv. Ani	g. Kolarič 031/752 828
6. mar.	16.30	Trženje čebeljih pridelkov in izdelkov	Tanja Magdič	Modra dvorana, Jakličev dom, Videm - Dobropolje 34	g. Cimerman 031/780 533
6. mar.	17.00	Dobra čebelarska praksa	Vlado Auguštin	Gostinski center Briški, Trg zborna odposlancev 56, Kočevje	g. Majerle 041/415 314
6. mar.	17.00	Označevanje in tehnologija pridelave cvetnega prahu	Nataša Lilek	Dvorana KS Podpeč	g. Peček 041/482 492
6. mar.	17.00	Apitehnični ukrepi	Simon Golob	Gasilski dom, Velka - Sladki vrh	g. Bauman 031/261 884
6. mar.	17.00	Varoza čebel*	mag. Mira Jenko Rogelj	KS Blejska Dobrava, Blejska Dobrava 44, Blejska Dobrava	ga. Jenko Rogelj 041/645 769
6. mar.	17.00	Zatiranje varoj pri čebelah v klasičnem čebelarstvu*	mag. Ivo Planinc	KS Solkan, Trg Jožeta Srebriča 7, Solkan	g. Planinc 041/740 805
7. mar.	16.00	Zatiranje varoj pri čebelah v klasičnem čebelarstvu*	mag. Vida Lešnik	OŠ Dušana Flisa Hoče, Šolska ulica 10, Hoče	ga. Lešnik 041/645 792
7. mar.	16.30	Označevanje in tehnologija pridelave propolisa	Tomaž Samec	OŠ Mengeš, Šolska ulica 11, Mengeš	g. Boštjančič 041/622 579
7. mar.	17.00	Vzreja matic in ohranjanje kranjske čebele	dr. Peter Kozmus	Dom krajanov Virštanj	g. Ilek 041/473 517
7. mar.	17.00	Ugotavljanje varoj pri čebelah; Zatiranje varoj pri čebelah v klasičnem čebelarstvu*	Lucija Žvokelj	Ribiški dom Litija, Savska cesta 3, Litija	ga. Žvokelj 041/650 158

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
7. mar.	17.00	Zatiranje varoj pri čebelah v klasičnem čebelarstvu*	Anita Vraničar Novak	OŠ Dragatuš, Dragatuš 48, Dragatuš	ga. Vraničar Novak 041/649 495
7. mar.	18.00	Zatiranje varoj pri čebelah v klasičnem čebelarstvu*	mag. Mira Jenko Rogelj	Gostilna Labore, Ljubljanska cesta 16, Kranj	ga. Jenko Rogelj 041/645 769
8. mar.	16.00	OSNOVNE smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Nataša Lilek	OŠ Loka Črnomelj, Kidričeva 18, Črnomelj	g. Milinkovič 030/604 090
9. mar.	9.00	Izbrana poglavja biologije čebel**	dr. Stanislav Kapun	Mala dvorana v LPC Majšperk (sedež občine Majšperk)	ga. Vedlin 051/610 705
11. mar.	16.00	Zatiranje varoj pri čebelah v klasičnem čebelarstvu*	mag. Vida Lešnik	Dvorana Sokolana, Slovenska cesta 22, Središče ob Dravi	ga. Lešnik 041/645 792
11. mar.	16.00	Izobraževanje čebelarjev začetnikov, 1. del: Zdravstveno varstvo čebel – splošni del*	Alenka Jurič	Gasilski dom Frankolovo, Stražica 2, Frankolovo	ga. Jurič 041/900 005
11. mar.	16.00	OSNOVNE smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	mag. Andreja Kandolf Borovšak	Pohorska vila pri Fakulteti za kmetijstvo in biosistemske vede, Pivola 8, Hoče	g. Vogrinec 041/818 705
11. mar.	17.00	Apitehnični ukrepi	Simon Golob	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	ga. Kovačevič 01/729 61 24
12. mar.	16.00	OSNOVNE smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Mag. Andreja Kandolf Borovšak	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	ga. Kovačevič 01/729 61 24
12. mar.	16.00	Zatiranje varoj pri čebelah v klasičnem čebelarstvu*	mag. Vida Lešnik	Čebelarški dom Lovrenc na Pohorju, Čebelarška ulica 2, Lovrenc na Pohorju	ga. Lešnik 041/645 792
12. mar.	17.00	Ugotavljanje varoj pri čebelah; Zatiranje varoj pri čebelah v ekološkem čebelarstvu*	Alenka Jurič	Kulturni dom Nazarje, Savinjska cesta 2, Nazarje	ga. Jurič 041/900 005
13. mar.	17.00	Zatiranje varoj pri čebelah v klasičnem čebelarstvu*	mag. Mira Jenko Rogelj	ČRIGG, Rožna Dolina 50a, Lesce	ga. Jenko Rogelj 041/645 769
13. mar.	17.00	Označevanje in tehnologija pridelave cvetnega prahu	Nataša Lilek	Modra dvorana, Jakličev dom, Videm Dobropolje 34	g. Cimerman 031/780 533
13. mar.	17.00	Tehnologija čebelarjenja z različnimi vrstami listovnih panjev	Simon Golob	OŠ Šentjernej, Prvomajska cesta 9, Šentjernej	g. Bratkovič 051/635 871
14. mar.	16.00	Možnost pridobivanja in črpanja nepovratnih sredstev	Tanja Magdič	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	ga. Kovačevič 01/729 61 24
14. mar.	17.00	Vzreja matic in ohranjanje kranjske čebele	dr. Peter Kozmus	Občina Šentjur (sejna soba v pritličju), Šentjur	ga. Kotnik 041/481 833
14. mar.	18.00	Zatiranje varoj pri čebelah v klasičnem čebelarstvu*	mag. Ivo Planinc	Prostori ČD Kanal Brda, Neblo 1, Dobrovo	g. Planinc 041/740 805
14. mar.	18.00	Zatiranje varoj pri čebelah v klasičnem čebelarstvu; Varoza – pravna podlaga, sledljivost uporabe zdravil in farmakovigilanca*	Lucija Žvokelj	KS Dob, Ulica 7. avgusta 9, Dob	ga. Žvokelj 041/650 158
15. mar.	16.00	Izobraževanje čebelarjev začetnikov, 1. del: Zdravstveno varstvo čebel – splošni del; 2. del: Varoza čebel*	mag. Ivo Planinc	Šolski center Postojna, Cesta v Staro vas 2, Postojna	g. Planinc 041/740 805
18. mar.	16.00	OSNOVNE smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	mag. Andreja Kandolf Borovšak	Bar Veseljak« (Bivši dom upokojencev), Šolska ulica 10a, Slovenj Gradec	g. Jelen 041/522 230
18. mar.	16.00	Apitehnični ukrepi	Simon Golob	Restavracija Gastro, Rajšpova ulica 12, Ptuj	g. Repič 031/484 527
18. mar.	17.00	Kako pravilno zaščititi in obnoviti čebelnjak	Neda Seitl	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	ga. Kovačevič 01/729 61 24
19. mar.	17.00	Čebelje paše v Sloveniji	Aleš Bozovičar	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	ga. Kovačevič 01/729 61 24
20. mar.	16.00	Trženje čebeljih pridelkov in izdelkov	Nataša Klemencič Štrukelj	Občinska zgradba Kobilje	g. Balažič 051/393 142
20. mar.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Nataša Lilek	OŠ Selca	g. Čenčič 031/741 371
20. mar.	17.00	Ugotavljanje varoj pri čebelah*	Jerica Vreček Šulgaj	Dom čebelarjev Ribnica, Dolenji Lazi 52 A, Ribnica	ga. Vreček Šulgaj 030/706 449
21. mar.	17.00	Varoza – pravna podlaga, sledljivost uporabe zdravil in farmakovigilanca*	mag. Ivo Planinc	Park vojaške zgodovine, Kolodvorska 51, Pivka	g. Planinc 041/740 805

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
21. mar.	17.00	Zatiranje varoj pri čebelah v klasičnem čebelarstvu*	Anita Vraničar Novak	Gasilski dom, Ul. Maksa Henigmana 33, Dolenjske Toplice	ga. Vraničar Novak 041/649 495
23. mar.	18.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto**	dr. Stanislav Kapun	Gostišče Šadl (pri cerkvi), Križevci pri Ljutomeru 10	g. Ostrc 041/208 239
26. mar.	17.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto**	Franc Podrižnik	Otročji kino v središču Laškega	g. Šolar 030/604 069
27. mar.	17.00	Označevanje in tehnologija pridelave cvetnega prahu	Nataša Lilek	Čebelarški dom, Boračeva 40d, Radenci	g. Tkalčič 051/341 830
27. mar.	18.00	Izbrana poglavja biologije čebel**	Franc Podrižnik	OŠ Šentjernej, Prvomajska cesta 9, Šentjernej	g. Bratkovič 051/635 871
28. mar.	17.00	Vzreja matic in ohranjanje kranjske čebele	dr. Peter Kozmus	Dvorana KS Podpeč	g. Peček 041/482 492
28. mar.	17.00	Zatiranje varoj pri čebelah v klasičnem čebelarstvu*	Anita Vraničar Novak	KS, Krška vas 2, Krška vas	ga. Vraničar Novak 041/649 495
29. mar.	17.00	Zatiranje varoj pri čebelah v klasičnem čebelarstvu*	Lucija Žvokelj	Narodni dom Logatec, Tržaška cesta 44, Logatec	ga. Žvokelj 041/650 158
29. mar.	17.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto**	dr. Stanislav Kapun	KTC (Kulturno turističnem centru) na Sv. Ani	g. Kolarič 031/752 828
1. apr.	16.00	OSNOVNE smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Tomaž Samec	Biotehniška šola Rakičan, Rakičan, Lendavska 3, Murska Sobota	g. Časar 041/471 088
3. apr.	16.00	OSNOVNE smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Tomaž Samec	Gasilski dom Frankolovo, Stražica 2, Frankolovo	g. Babnik 041/211 295
3. apr.	16.30	Trženje čebeljih pridelkov in izdelkov	Tanja Magdič	V prostorih občine Rogatec, Pot k ribniku 4, Rogatec	g. Pavlovič 040/814 270

* Program izobraževanja s področja zdravstvenega varstva čebel (vsi izvajalci so dr. vet. med.). ** Usposabljanja iz Programa ukrepov na področju čebelarstva.

Miha Kunstelj s. p., inž. Jože Kunstelj s. p.
Zavrta 41, 1234 Mengeš
Tel.: 031/352 797, 01/723 70 27, 031/893 276
E-pošta: jm-kunstelj@amis.net
www.mj-kunstelj.com

*Čebelarški jopiči, kombinezoni, klobuki, kape, rokavice, pajčolani ...
Čebelarska točila (3-, 4- in 5-satna, plastika in inox)
in posode za med (50, 70 in 100 l), rezervni deli za točila,
motorji (80 in 110 W), ročni pogoni, plastični ventili ...*

UGODNO!

**DOLINŠEK MARJAN S.P.,
IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME,
MD OPREMA**

*Osmukalniki, kateri
ne plesnijo.*

Gladež 27
1411 Izlake
mobi: 041 985 313
tel.: 05 973 05 36 po 15 uri
e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com

**Pri nas izdelujemo dve velikosti ometalnikov
in sončne topilnike iz nerjavne pločevine po
ugodnih cenah.**

FTN d.o.o.
Nad izviri 34
2204 Miklavž na Dravskem polju
Delovni čas: od ponedeljka do petka med 9. in 15. uro

02/62-96-226 www.trgovinica.si

PREDSEZONSKA AKCIJA -15 % NA POKROVČKE IZ ZALOGE
Akcijska ponudba velja v času od 1. do 31. 3. 2019 za gotovinski nakup blaga iz zaloge v količinah kartonskega pakiranja.

PRODAM

300 kg medu ter nekaj čebeljih družin na 7 AŽ-satih (Kočevo), tel.: 041/209 494.

Kakovosten akacijev, cvetlični in kostanjev med lastne pridelave, v sodih ali kozarcih (Ljubljana), tel.: 041/645 433.

Kakovosten cvetlični, kostanjev, ajdov in sončnični med ter cvetni prah in družine na devetih AŽ- in LR-satih, ugodno, tel.: 041/768 351.

Akacijev in cvetlični med, tel.: 031/244 601.

Akacijev in cvetlični med ter matični mleček, dostava po dogovoru, tel.: 041/579 827.

Akacijev, cvetlični in kostanjev mešani med, tel.: 031/882 295.

Akacijev, cvetlični, lipov in kostanjev med, možna dostava (Dolenjska), tel.: 031/651 378.

Akacijev, cvetlični, lipov, kostanjev in gozdni med ter matični mleček, tel.: 041/587 573.

Akacijev, cvetlični, lipov in gozdni med, v kozarcih ali sodih, SMGO, ter čebelje družine na 7 AŽ-satih, tel.: 070/869 248.

Akacijev, cvetlični, lipov, gozdni in ajdov med, tel.: 041/784 775.

Cvetlični med v 10-litrskih vedrih, 25-% propolisovo tinkturo ter 10 čebeljih družin na AŽ-satih in 15 na 1/1 LR-satih (Kozjansko), tel.: 040/666 090.

Cvetlični, lipov in gozdni med, v kakovostni shemi SMGO (Dolenjska), tel.: 031/879 833.

Cvetlični in kostanjev med ter čebelje družine na 7 satih, tel.: 041/479 340.

Cvetlični in hojev med iz okolice Krma, tel.: 041/248 018.

Lipov, kostanjev, javorjev in gozdni med ter med divje češnje, tel.: 031/796 931.

Kostanjev med in cvetni prah (Dolenjska), tel.: 031/474 758.

Zdrave in močne družine na 7 AŽ-satih z lanskimi maticami, na mladem satju, prevzem v okolici Kranja ali v Kozini, tel.: 041/386 697.

Paketne čebele – ometence – in čebelje družine na 1/1 LR-satih, s panji ali brez, v aprilu, možna dostava, tel.: 031/652 829.

Mirne, močne in zdrave čebelje družine v novih v 9-satnih AŽ-polovičarjih (Brkini), tel.: 040/211 240.

Čebelje družine in satnice (okolica Celja), tel.: 031/444 412.

Čebelje družine na AŽ- in LR-satih, LR skupaj s panji, prevzem konec meseca marca, možna dostava, tel.: 040/165 921.

Čebelje družine z mladimi maticami na LR- in AŽ-satih, s panji ali brez, satnike, nove panje, talilnik, tel.: 040/984 013.

Čebelje družine z lanskimi maticami na mladih satih: 10 kosov AŽ in 10 kosov LR, konec marca ali na začetku aprila, tel.: 031/556 244.

Čebelje družine z lanskimi maticami na 7 do 10 AŽ-satih (okolica Kranja), tel.: 041/386 662.

Čebelje družine na AŽ-satih (okolica Ljubljane), tel.: 041/759 100.

Čebelje družine na AŽ-satih (Gornji Grad), tel.: 051/352 632.

Čebelje družine na AŽ-satih (okolica Maribora), tel.: 041/504 034.

Čebelje družine na AŽ-satih, konec aprila (Vrhnika), tel.: 041/853 793.

Čebelje družine na AŽ-satih in cvetlični med (okolica Kočevja), tel.: 041/491 307.

Čebelje družine na 4, 5, 6 in 7 AŽ-satih (Goriško), tel.: 041/704 233.

Čebelje družine na 5 AŽ-satih (okolica Tolmina), tel.: 041/876 838.

Čebelje družine na 5 in 7 AŽ-satih (okolica Cerknega), tel.: 031/232 003.

Čebelje družine na 5 in 7 AŽ- in DB-satih, cena po dogovoru (Primorska), tel.: 051/470 907.

Čebelje družine na 5, 7 in 10 AŽ-satih, cena po dogovoru (Kočevje), tel.: 031/427 958.

Čebelje družine na 6 in 9 AŽ-satih ter 5-satno električno točilo ter nov 3-etažni panj (Izlake), tel.: 031/435 046.

Čebelje družine na 5 in 10 AŽ-satih (okolica Vrhnike), tel.: 031/588 587.

Čebelje družine na 5 ali 10 AŽ-satih (okolica Ptuja), tel.: 031/274 933, 02/758 09 81.

Čebelje družine na 6 AŽ-satih, v drugi polovici aprila (Gorenjska), tel.: 040/431 930.

Čebelje družine na 6, 7 ali 10 AŽ-satih, v marcu ali aprilu, tel.: 031/572 73 43, 031/766 533.

Čebelje družine na 7 AŽ-satih, tel.: 031/381 124.

Čebelje družine na 7 AŽ-satih (okolica Vrhnike), tel.: 041/727 131.

Čebelje družine na 7 AŽ-satih (Dolenjska), tel.: 041/515 004.

Čebelje družine na 7 in 9 satih, tel.: 031/796 931.

Čebelje družine na 7 in 10 satih, tel.: 031/426 702.

Čebelje družine na 7 ali 10 AŽ-satih, tel.: 031/568 427.

Čebelje družine na 7 in 10 AŽ-satih (Primorska), tel.: 041/299 192.

Čebelje družine na 7 in 10 AŽ-satih (Prekmurje), tel.: 041/343 535.

Čebelje družine na 7 in 10 AŽ-satih, prave gorenjske kranjice, cena po dogovoru, možnost računa (okolica Kranja), tel.: 031/694 913.

Čebelje družine na 7 in 10 AŽ-satih ter nekaj družin na LR-satih, lahko s panji, močne (Dolenjska), tel.: 040/838 956.

Čebelje družine na 7 in 10 AŽ-satih, rabljene panje in prikolico za prevoz 10 panjev, tel.: 051/232 409.

Čebelje družine na 7 in 10 AŽ-satih, s panji ali brez, ter TAM 6500, homologiran za prevoz čebel (Dolenjska), tel.: 041/385 494.

Čebelje družine na 9 AŽ-satih, tretirane samo z mravljinčno in oksalno kislino (okolica Sevnice), tel.: 031/386 262.

Čebelje družine na 9 in 10 AŽ-satih, s panji ali brez, konec marca (Kočevska), tel.: 040/983 919.

Čebelje družine na 9 in 10 AŽ-satih, skupaj s panji (okolica Celja), tel.: 041/981 856.

Čebelje družine na 10 AŽ-satih, s panji ali brez, tel.: 040/803 953.

Čebelje družine na 10 AŽ-satih (okolica Rogaške Slatine), tel.: 041/822 366.

Čebelje družine na 10 AŽ- in 1/1 LR-satih (okolica Ptuja), tel.: 031/584 495.

Čebelje družine na 2/3 LR-satih, tel.: 041/849 782.

Čebelje družine na 2/3 LR-satih aprila, paketne čebele – roje – maja, junija, in triletne sadike evodije, tel.: 041/410 152.

Čebelje družine na 1/1 LR-satih in na 2/3 LR-satih, konec marca, kompletno s panji (Bela krajina), tel.: 031/553 293.

Čebelje družine na 1/1 LR-satih, 50 kosov, ter lipov med v sodih, tel.: 041/722 875.

Čebelje družine na LR-satih (Vrhnika), tel.: 041/559 279.

Čebelje družine na LR-satih, čebele so močne in zdrave, tel.: 031/434 506, 07/818 45 98.

Čebelje družine na LR-satih ter vso čebelarstvo opremo (Postojna), tel.: 031/643 588.

Čebelje družine na RV-satih, lahko tudi s panji, tel.: 041/764 805

Nekaj čebeljih družin na AŽ-satih ter novo 4-satno točilo (Koper), tel.: 070/716 879.

Nekaj čebeljih družin na 5 in 7 satih z lanskimi maticami (okolica Domžal), tel.: 041/244 590.

Nekaj čebeljih družin na 1/1 LR-satih z lanskimi maticami, tel.: 041/290 841.

Nekaj močnih gospodarskih čebeljih družin skupaj z LR 10-satnimi panji (Ivančna Gorica), tel.: 040/838 956.

Tri čebelje družine na 10 AŽ-satih (okolica Mokronoga), tel.: 041/549 455.

Osem čebeljih družin na 10 AŽ-satih ter sadike drena, tel.: 031/389 605.

10 čebeljih družin na 10 AŽ-satih (Tolmin), tel.: 051/726 980.

15 čebeljih družin na 10 AŽ-satih (Bela krajina), tel.: 041/203 331.

20 čebeljih družin na 7 AŽ-satih (Kočevje), tel.: 041/788 826.

20 čebeljih družin na 10 AŽ-satih (okolica Ptuja), tel.: 041/864 166.

10 čebeljih družin na 7 AŽ-satih ter 3 naseljene AŽ 10S-panje (Tolmin), tel.: 031/347 541.

10 čebeljih družin v AŽ-panjih iz stirodura, s panji ali brez, z lanskimi maticami (Prekmurje), tel.: 031/695 830.

21 čebeljih družin skupaj z 10-satnimi AŽ-panji in 30 družin na 7 satih (Prekmurje), tel.: 041/606 013.

30 čebeljih družin na AŽ-satih (Prekmurje), tel.: 031/481 176.

30 čebeljih družin na AŽ-satih, s panji ali brez, ter zabojnik z 10 AŽ-panji, 11-satarji z notranjimi smukalniki (okolica Tolmina), tel.: 051/342 674.

50 čebeljih družin na 7 AŽ-satih z lanskimi maticami ter cvetlični in gozdni med, možna dostava in menjava za vosek, tel.: 041/385 620.

Več čebeljih družin na 5 AŽ-satih, cena po dogovoru (okolica Podčetrška), tel.: 031/719 949, 03/582 31 38.

Več čebeljih družin na 7 AŽ-satih (Ajdovščina), tel.: 041/535 739.

Več čebeljih družin na 7 AŽ-satih (Vipavska dolina), tel.: 031/298 302.

Več čebeljih družin na 10 AŽ-satih (Sevnica), tel.: 041/961 766.

Več čebeljih družin z lanskimi maticami na 7 ali 8 AŽ-satih (okolica Vodice), tel.: 041/767 595.

Več zdravih in močnih čebeljih družin na 6 ali 7 AŽ-satih z lanskimi maticami na mladem satju, tel.: 041/868 121.

Večje število čebeljih družin na 5, 7 in 10 AŽ-satih z lanskimi maticami (Ljubljana), tel.: 031/587 523.

Novo AŽ 7- in 10-satarje, tudi 3-etažne, možna menjava za »zgrajene sate«, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

Večje število čebeljih družin na 7 AŽ-satih, v aprilu (Prekmurje), tel.: 041/340 408.

Večje število čebeljih družin na 7 in 10 AŽ-satih z lanskimi maticami (Velike Lašče), tel.: 01/788 91 21.

Satnice, izdelane iz lastnega voska, tel.: 041/224 250.

Lipove LR-satnike, sestavljene ali nesestavljene, kakovostni, tel.: 041/435 975.

6-satne stirodure AŽ-panje, tel.: 041/640 736.

AŽ-panje, nove, kompletne, 9- in 10-satne, ter prašilčke, 5-, 7- ter 9-satne, cena po dogovoru, tel.: 041/840 357.

15 rabljenih AŽ-panjev ter čebelje družine na 7 in 10 AŽ-satih (Dravska dolina), tel.: 040/519 189.

Malo rabljene AŽ-panje 10S in 1 nov 3-etažni AŽ-panj (Domžale), tel.: 040/209 004.

Kmetijsko zemljišče za čebelnjak z lokacijsko informacijo, velikosti 1392 m² ter 1289 m², Limbuš, Držaničeva pot, tel.: 041/694 139.

Prevozno enoto za 15 3-etažnih panjev za osebni avto, s čebelarsko tehtnico, tel.: 041/428 235.

10 2/3 LR-panjev in opremo za čebelarjenje, tel.: 041/295 102.

4-satno točilo za med, inoks, čebelje družine na 10 AŽ-satih, s panji ali brez (okolica Brežic), tel.: 041/784 230.

Kakovostne sode za med (pribl. 280–300 kg), tel.: 031/615 927.

Vso čebelarsko opremo zaradi opustitve čebelarjenja (čebelje družine, panje, satnike itd.), tel.: 051/325 353.

LR-panji rabljeni eno sezono, nove nakladne panje primerne za AŽ-sate ter kontejner za prevoz 15 nakladnih panjev, tel.: 031/458 752.

Slovenski čebelar po letnikih 1991 do 2001 in 2010 do 2018, vključno jubilejne 1998 in 2012, tel.: 031/827 360.

Več čebeljih družin na 6 AŽ-satih (Bela krajina), tel.: 031/636 848.

KUPIM

Suhi propolis, tel.: 051/362 880.

Novo LR-satnike, zažičene, 100 kosov, z dostavo v Maribor, tel.: 070/824 205.

Mehansko kovinsko tehtnico za AŽ-panje, rabljene 5-, 7- in 10-satne AŽ-panje ter inoks sod za vino 200–300 l, tel.: 041/698 103.

Strokovno združenje
PROFESIONALNIH ČEBELARJEV

Čebelarsko srečanje o zdravstvenem varstvu čebel

V soboto, 30. marca 2019, vas vabimo na Pislakov dan.

Kje in kdaj:

Klinična predavalnica Veterinarske fakultete
(Cesta v Mestni log 47, 1000 Ljubljana)
med 10. uro in 14.30,
z vmesnimi prigrizki in kavo

Častni govorniki:

dr. Aleksandra Pivec, ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
Lojze Peterle, poslanec Evropskega parlamenta,
Aleša Mižigoj, direktorica podjetja Medex.

Predavatelji:

dr. Metka Pislak Ocepek s Veterinarske fakultete UL,
Ing. Dalibor Titera CSC., Bee Research Institute in Dol,
dr. Ajda Moškrič s Kmetijskega inštituta Slovenije,
prof. dr. Klemens J. Krieger s Technical University Köln,
Momir Petrovič iz podjetja Bayer Animal Health.

Vstop za člane prost, za nečlane kotizacija 10 evrov.
Obvezna prijava na prijave@proficebelar.si.

Vljudno vabljeni.

Apital

PONUDBA
Parni topilnik
za 24 satov
430 EUR

Proizvodnja kovinske čebelarske opreme

- zabojnik za prevoz čebel
- prevozna enota
- parni topilnik
- preša za vosek
- voziček za sode
- komora za dehidracijo medu

Apital d.o.o.
Vrbovec, Hrvaška
→ www.apital.hr
→ info@apital.hr
→ 00 385 98 9108 320

RAZPISI ZA STOJIŠČA

Spletna stran ONS: <https://ecebelar.czs.si> ● Telefonski odzivnik: 01/729 61 20
Vse vloge morajo biti v skladu s Pravilnikom o katastru čebelje paše, čebelarskem pašnem redu in programu napovedi medenja.

ČD	Čebelja paša	Rok za oddajo	Naslov za oddajo pisne vloge	Informacije
Šalovci	akacija	15. 4. 2019	ČD Šalovci, Jože Verner, Markovci 9, 9204 Šalovci, joze.verner@siol.net	g. Verner 041/522 900

Čebelam prijazni premazi
za les iz Belinke

www.belinka.com

APIS MED®

**ČEBELARSTVO
DEBEVEC**

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA
tel.: 01/755 12 82, faks: 01/755 73 52
apis.med93@gmail.com, www.apis-med.si

Delovni čas:
ob delavnikih 9.00–12.00
15.00–17.00
ob sobotah 9.00–12.00
V soboto 16. 3. 2019
zaprto zaradi udeležbe
na ApiSloveniji.

10-SATNI AŽ-PANJ

NAKLADNI AŽ-PANJ

KAKOVOSTNI
AŽ-SATNIKI
CENA 0,79 EUR
LASTNA
PROIZVODNJA
ZBITI, LEPLJENI, VRTANI

PREDELAVA
VOSKA V
SATNICE
SAMO 1,38 EUR/KG

25-, 50-, 100-KG
RSF-POSODE

PRAŠILČEK
AŽ 3-, 5-, 7- IN 9-SATNI

TRIETAŽNI
AŽ-PANJ

DVOJNO CEDILO
ZA MED

KAKOVOSTNA
RSF-TOČILA
IN POSODA

STANDARNI LR-
IN DVOTRETINJSKI
LR-PANJ

PLATIČNO OBEŠALO (AŽ)
IN RAZSTOJIŠČE (LR)

ČEBELJE POGAČE LASTNA
PROIZVODNJA CENA 1,25 EUR/KG
NAD 100 KG CENA 1,20 EUR/KG

■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov). ■ Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 1,38 EUR/kg. ■ Za izdelavo satnic uporabljamo samo steriliziran vosek (30 min nad 125 °C), ki ga predhodno mehansko očistimo nečistoč (do 90 %) s posebnim postopkom posedanja (nečistoče so večinoma težje od čebeljega voska), s čimer vam zagotavljamo čistejši in kakovostnejši vosek. ■ Odkupujemo čebelji vosek. ■ Prekuhava voščin brez medu in cvetnega prahu v prahu v zaprtih plastičnih vrečah, do 31. 3. 2019. Sati morajo biti prešeteti, sicer menjava ne bo mogoča.

- Panji so izdelani natančno in kakovostno.
- Kakovostna izdelava po ugodni ceni.
- Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.

Trgovina in proizvodnja: Vrhnika, Opekarska 16

ApiHerb

Krmini dodatek na osnovi rastlinskih
izvlečkov, eteričnih olj in vitaminov B

DVOJNO DELOVANJE:

Učinkovito zmanjševanje števila spor noseme
Pozitiven učinek na rast kolonij

OBDOBJE UPORABE:

POMLAD (februar/marec)
JESEN (avgust/september)
Pri temperaturah nad 10°C

PREDNOSTI:

100% študije s pozitivnimi rezultati proti noseimi
Več kot 25% povečanje populacije čebel
Več kot 20 držav, kjer se uporablja

Api-Bioxal

Samozavest dobrega tretiranja

KONTROLIRANA RAVEN HFM-ja IN TEŽKIH KOVIN

ZAGOTOVLJENA KAKOVOST

za čebele, čebelje izdelke in patrošnika

OPTIMALNA KONCENTRACIJA

za maksimalno učinkovitost (>96%) in odlično toleranco

OBDOBJE TESTIRANJA

ZIMA (malo ali nič zaroda)

POMLAD (rojenje)

POLETJE (blokiranje leženje jajčec)

Na voljo pri vašem veterinarju.

Primerno za
ekološko
čebelarjenje

080 13 15
VEBCONSULT PHARMA d.o.o.

ALYSIS
Made by Chemische Labor

Datum priprave: JANUAR 2019

Zdravilo brez recepta. Pred uporabo natančno preberite navodila! O tveganjih in neželenih učinkih se posvetujte z veterinarjem ali farmacevtom.

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNICE
 ☎(05) 368 45 80, ☎(05) 368 45 81
GSM 051 614 683
www.kipgo.net; kipgob@gmail.com
PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA
 ☎(01) 729 61 30, e-pošta: cebelarna.lukovica@gmail.com

OBVESTILO:
 Zaradi sodelovanja na čebelarških sejnih bosta trgovini zaprti naslednje dneve:
 -Batuje: 28.2. - 1.3.2019 ter 16.3.2019
 -Lukovica: 15.3.2019
APISLOVENIJA 2019
 Obiščite nas na dnevih čebelarstva v Celju 16. in 17. marca 2019.

NAROČENO POŠLJEMO TUDI PO POŠTI!

PARNI TOPILNIKI VOŠČIN, SONČNI TOPILNIKI LESENI IN IZ NERJAVEČEGA MATERIALA ZA 1 ALI 2 SATA, PREŠE ZA VOŠČINE

ZABOJNIKI ZA PREGOZ AŽ IN LR PANJEV PANJEV

Cebelarjem z veljavno člansko izkaznico priznamo 4 % popusta pri gotovinskem nakupu nad 50 EUR v naših prodajalnah.

PANJI IN SATNIKI LR (STANDARD, 2/3, 1/2) IN DB TER DELI PANJEV

IZDELUJEMO: PRAŠILČKE: 3S, 4S, 5S, 7S
-PANJE AŽ: 9S, 10S, po naročilu 11S, 12S
-PANJE AŽ 3E 9S, 10S, po naročilu 11S
-PANJI AŽ KOZINC 11+3

PRIVOČITE VAŠIM ČEBELAM NAJBOLJŠE! INVERTNE POGAČE

30 % VEČJA STIMULACIJA

SESTAVA:
 FRUKTOZA 42 %
 DEKSTROZA 51,5 %
 MALTOZA 2,5 %
 TRIOZA 2 %
 SLADKOR 2 %

ČISTEJŠI CVETNI PRAH

OSMUKALNIKI ZA CVETNI PRAH ZA AŽ IN LR PANJ
VEČJA KOLIČINA CV. PRAHU
IZDELUJEMO PANJE AŽ Z NOTRANJIM SMUKALNIKOM

NUDIMO IZDELAVO SATNIC IZ VAŠEGA VOSKA

-MIN. KOLIČINA VOSKA 10 KG

VENTILACIJSKI KOMBINEZON IN JOPIČ
 -zračen
 -narejen je iz treh slojev tkanine in predstavlja zato popolno zaščito pred piki čebel

URNIK

BATUJE PE LUKOVICA
 pon.-pet.: 8.00-11.30 in 12.30-16.00, sob. ZAPRTO

PE LUKOVICA
 pon.-pet.: 9.00-13.00 in 13.30-17.00, sob. ZAPRTO

RES DOBRO

AVTOMOBILSKO ZAVAROVANJE

- ✓ **Turistično zavarovanje od 1,72 €/mesec***
- ✓ **Brezplačno "zamrznemo" bonus**
- ✓ **Vrnemo 10 % kasko premije**

* Zdravstveno zavarovanje z asistenco v tujini v okviru vašega avtomobilskega zavarovanja (AO)

GENERALI

Zadovoljstvo na prvem mestu

Kako do ugodnosti na **080 70 77** ali www.generali.si

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor
 Tel/Fax: 02 / 331 80 10
 Delovni čas:
 od ponedeljka do petka od 8.30 do 17. ure
 sobota: od 8. do 13. ure.
 GSM: 051/348-426
 e-mail: jana.pp@amis.net
www.cebelarski-center.si

- Satniki AŽ-lipovi, rogljičeni
- Panji AŽ, LR
- Čebelarška oprema in drobni pribor
- Čebelje pogače

- Točila in posode za med
- Satne osnove AŽ, LR, Kirar

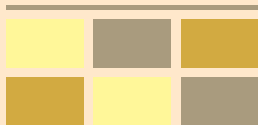

- Steklena in kartonska embalaža za med, propolis, medene pijače in ostale čebelje pridelke
- Darilni program

Naročeno blago vam lahko pošljemo s paketno pošto, pri večji količini pa po vaši želji ustavimo na dom!

Čebelarški center Gorenjske v Lescah, Rožna dolina 50a, vam omogoča:

- izdelavo satnic iz vašega voska,
- odkup voska,
- nakup AŽ- in LR-satnic.

Vse informacije dobite na: www.cricg.si ali 031/628 499

■ Za člane ČZS 4% popusta ■

www.krze.si

TRADICIONALNA IZDELAVA
VSEH VRST AZ PANJEV
NAJBOJŠI SLOVENSKI SMREKOV LES
ROGLJICENI (CINKANI) SPOJI

NARAVNI MATERIALI
ODLIČNA IZDELAVA

PRI ENKRATNEM NAKUPU
DESETIH PANJEV
VAM PODARIMO
PRAŠILČEK

MIZARSTVO
K R Ž E
1938

Ildrijska 10, 1360 Vrhnika
041 420 200 01/755-13-17

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75 | 8493 Klösch, Avstrija
Telefon & faks: +43 (0) 3475 / 2270
info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas:
Ponedeljek-petek 8.00-12.00, 13.00-18.00
Sobota 8.00-12.00

Jezik za sporazumevanje: nemščina in slovenščina.
Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju
Logar trade, d. o. o., iz Šenčurja in
Jana posredovanje, zastopanje, Maribor.

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom!
Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

- Imate možnost prisostvovati predelavi svojega voska ali starega satja! Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Garantiramo razkuževanje s paro.
- Zelo ugodno razmerje med količino in kakovostjo.
- Po želji izdelujemo satnice vseh debelin in velikosti.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Velika izbira pripomočkov za čebelarjenje.

ČEBELARSKA ZVEZA VUKOVARSKO-SREMSKE ŽUPANIJE
IN ČEBELARSKA ZVEZA HRVAŠKE
organizirajo

16. ČEBELARSKÉ DNEVE

MEDNARODNI ČEBELARSKI SEJEM OPREME IN ČEBELJIH
PRIDELKOV TER STROKOVNOIZOBRAŽEVALNO SREČANJE

15. in 16. 3. 2019 v Vinkovcih
Dvorana Barun Trenk, Genscherova 22D

Medni
doručak
S HRVATSKIH
PČELINJAKA

ČEBELJE MATICE
zreli matičniki, paketni roji
čebelje družine na LR-satju

gsm 051 325 369; 041 936 306
cebelarstvo.medokost@gmail.com
www.apis-mellifera-carnica.eu

Vzrejališče čebeljih matic Kozjansko
Medokošt & Medovita
Matija Koštomaj & Ivana Kovačević
Lažiše 52, SI - 3225 Planina pri Sevnici

Čebelarska tehtnica
www.apiscale.eu samo **95,40 EUR**

- ločen brezžični display
- spremljanje moči družin
- spremljanje donosa medicine
- pravočasno ukrepanje ob rojenju
- pravilno krmljenje
- za vse vrste panjev

041/844-482
Matevž Strgar s.p., Primičeva ulica 10a, 1291 Škofljica

www.cebelar.net

NA ZALOGI: Za več informacij pokličite: **041 222 665**

PANJI AŽ
NAKLADNI AŽ PANJI
SATNIKI (ZBITI IN NEZBITI)
PANJI LR
POGAČE - HONEY BEE PRO
IZOLACIJSKA PENA
DRUGA ČEBELARSKA OPREMA

Medom d.o.o., Dolnja Bitnja 19 a, 6255 Prem

**Izdelava prevoznih
čebelnjakov
AŽ- in nakladnih**

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si
info@cebelnjaki.si
Telefon: 031 681 589

GJ PANJ

- za prehod iz AŽ v NAKLADNO čebelarjenje ("prednosti enakega satnika"),
- primeren za ZAČETNIKE (kompatibilen z LR in DB nakladami, enostavno rokovanje, hranjenje in zdravljenje čebel),
- KVALITETNA IZDELAVA (rogličeni spoji, kvaliteten smrekov les),
- MOŽNOST DOSTAVE.

040 464 873
www.mojcebelnjak.si

Mizarstvo Strgar d.o.o., Primičeva ulica 10 a, 1291 Škofljica

Panje izdelujemo po načrtih in s sodelovanjem z univ. dipl. inž. Ivanom Jurkovičem.

**ČEBELJI KORIDOR ZA PREPREČEVANJE
ČEBELJEGA ROPA**

5 kosov: **29,80 €**

Naročila:
031 536 229 ali
www.cebeljikoridor.si

CEBELJIKORIDOR.SI

Obiščite na sejmu APISLOVENIJA (16.–17. marec 2019)

Medikoel

NOVO
Set za aplikacijo čebeljega strupa.

INHALACIJA IZ PANJA
Z inhalacijskimi seti API-AEROSOL I, API-AEROSOL II in API-AEROSOL Plus lahko izvajate aerosolno apiterapijo iz panja. Izbirate lahko med seti z naravnim vlekem in seti s prisilnim vlekem.

PROPO STEAM - UPARJALNIK PROPOLISA
Apiterapevtski aparat Propo Steam nam s segrevanjem naravnega propolisa omogoča izvajanje inhalacijske terapije. S priloženim priborom uporabnik sam ali s pomočjo apiterapevta izvaja inhalacije, ki koristijo pri težavah dihalnega sistema. Propo Steam pa je primeren tudi za čiščenje lebdečih delcev, mikrobov in organskih topil iz zraka. Prostor prijetno odišavi z vonjem propolisa.

Medikoel d.o.o., Jalnova cesta 2, 4240 Radovljica, T: 04 537 85 10, M: 041 618 775, info@medikoel.com, www.medikoel.com, www.s-mediko.com

Zapustili so nas

JOŽICA MARIJA KNEZ
7. 11. 1939–30. 11. 2018

Zapustila nas je draga Jožica, ki je bila uspešna čebelarica. Skrbela je za od 10 do 16 družin. Za vedno bo ostala v našem spominu.

ČD Kotlje

ter se isto leto včlanil v takratno čebelarsko družino Krtina Dob ter postal član ČZS. Z veseljem je čebelaril ter se udeleževal raznih predavanj. Za vsa prizadevanja in vestno čebelarjenje je prijel odličji A. J. II. in III. stopnje. Potrdil je članarino in s težkimi besedami zatrdil, da bo še prebiral Čebelarja. Prav lepo se mu zahvaljujemo za vnemo in skrb ter veselje, ki ga je mnogokrat pokazal.

ČD Krtina Dob

DRAGO LESIČAR
1932–2018

Ob izteku leta 2018 nas je presenetila žalostna vest, da so mu pošle moči v težki bolezni. Rodil se je na Hrvaškem v kraju Markuš Breg 27. julija 1932 ter se tam izšolal. Leta 1958 se je odločil poiskati kruh v Sloveniji. Narava mu je poklonila čebelji roj in začel je čebelariti

JOŽE LIPOVEC
1927–2018

Čebelarji ČD Bled Gorje smo se septembra 2018 poslovili od spoštovanega najstarejšega člana društva Jožeta Lipovca. Živel je na visokogorski kmetiji na Spodnjih Lazah v Zg. Gorjah pri Bledu, kjer so čebele doma tradicija. Jože je vse svoje življenje sodeloval v

družini Gorje in obiskoval predavanja in občne zbornice društva. Čebelaril je do konca svojega življenja in poskrbel za naslednika čebelarja. Na zadnjo pot smo ga pospremili številni čebelarji z društvenim praporom. Kot vestnega čebelarja ga bomo ohranili v lepem in trajnem spominu.

ČD Bled Gorje

SLAVA RAČIČ
1920–2019

Slava se je rodila 19. marca 1920. Njen prvi stik s čebelami sega v leto 1943. Ob smrti očeta leta 1944 so bile čebele prepuščene njeni oskrbi. Po vojni se je poročila z naprednim čebelarjem Antonom Račičem. Leta 1953 je izgubila moža in dva otroka. V težkem času se je z vso vnemo posvetila čebelam ter postala edina poklicna čebelarica v Sloveniji. Leta 1966 se je usposobila za čebelarskega preglednika. V društvu je bila od leta 1954, deset let je bila tajnica, pozneje članica upravnega odbora. Za svoje delo je prejela vsa tri odličja – čebelarskega društva, občinske ČZ in ČZS. V starosti skoraj 99 let je bila še vedno članica društva z desetimi panji čebel in je bila najstarejša čebelarica v Sloveniji.

ČD Leskovec pri Krškem

BOGDAN LILIJA
1956–2018

3. januarja 2019 smo se mnogo prezgodaj poslovili od prijatelja čebelarja Bogdana Lilija na pokopališču na Frankolovem. V ČD Vojnik ga bomo zelo pogrešali, saj je v okviru našega društva deloval na raznih tekmovanjih v kuhanju jedi iz lonca z dodatnim medom. Ohranili ga bomo v trajno spoštljivem spominu.

ČD Vojnik

Zahvala ob slovesu

Čebelarska družina RAVNE-ŠOŠTANJ se je v letu 2018 poslovila od treh zelo dejavnih članov.

JOŽE VOGRINC
roj. 13. 3. 1930

ANTON URBANC
roj. 12. 11. 1941

JANEZ BLAŽIČ
roj. 15. 12. 1942

Za svoje delo so prejeli odličji Antona Janše III. in II. stopnje. Hvala vam!

ČD Ravne-Šoštanj

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307

GSM: 031 351 964

E-pošta: robineli@siol.net

WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME TRGOVINA - ČEBELARSTVO

IZDELAVA IN PRODAJA
VSEH VRST SATNIC.

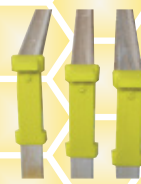
PO DOGOVORU MOŽNA IZDELAVA
SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA.

MOŽNA JE

IZDELAVA SATNIC IZ
LASTNEGA VOSKA
OD 30 kg DALJE.

OGLEJTE SI IZDELAVO
SATNIC NA
NAŠI SPLETNI STRANI.

PLASTIČNO OBEŠALO

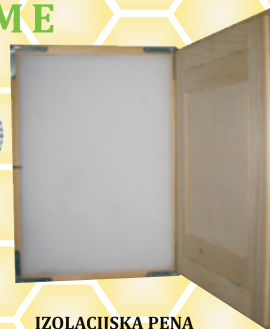
SATNIKI

MATIČNA REŠETKA

IZOLACIJSKA PENA

SATNICE

ČEBELJE POGAČE

OJAČANA RAZSTOJIŠČA,
RAZSTOJIŠČA 11 + 3,
JAHACI ZA SATNIKE

VSE ZA OBNOVO PANJEV

Delovni čas: od pon. do čet.: 9.00-12.00 in 15.00-17.00, pet.: 9.00-15.00

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KAKOVOST - IZKUŠNJE, PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU

Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

ČEBELARJEM Z VELJAVNO ČLANSKO IZKAZNICO PRIZNAMO
4-% POPUST PRI
GOTOVINSKEM NAKUPU NAD 100 EUR V NAŠI PRODAJALNI.

Logar

ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Izdelano s smislom za detajle.

DELOVNI ČAS TRGOVINE

PONEDELJEK-PETEK:

09.00-12.00

13.00-17.00

SOBOTA:

09.00-12.00

NAPRAVA ZA PRIDOBIVANJE CVETNEGA PRAHU-
IZKOPANCA Z LOČEVALNIKOM

Vabimo vas, da nas obiščete na
ApiSlovenija v Celju 16. in 17.3.2019

PESTRA IZBIRA TOČIL ZA MED

Izkoristite **7% predsezonski popust**
na 4-satna ročna in motorna točila
za med (art. 4105 in 4104) in posode za med
35, 50 in 100 kg (art. 2006, 2106, 2212).

UGODNE CENE ČEBELJIH POGAČ

Medopip plus, Medopip standard,
Medopip nozepina in Apifonda.

LOGAR TRADE D.O.O.

POSLOVNA CONA A 41

SI-4208 ŠENČUR

04 25 19 410

info@logar-trade.si

www.logar-trade.si

Veljavnost ponudbe je od 1.3.-31.3.2019

Naročeno vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

Pri gotovinskem nakupu čebelarke opreme nad 100,00 € priznamo čebelarjem z veljavno čebelarstvo izkaznico 4 % popusta.

EVROPSKO PRIZNANJE KAKOVOSTI

VČLANITE SE V
KLUB NAJBOLJŠIH!

Vključite se v evropske sheme kakovosti in dokažite kupcem, da delate dobro, da je vaš med višje kakovosti in z znanim poreklom. Pokličite na 01/729 61 29 Natašo Lilek ali pišite na natasa.lilek@czs.si.

Vsebinska tega promocijskega oglasa predstavlja le stališča avtorja in je v njegovi izključni odgovornosti. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za uporabo informacij, ki jih vsebuje to gradivo.